

DOMOVINA

Upravišтво „Domovine“ v Ljubljani, Knafljeva ulica 5

Uredništvo „Domovine“, Knafljeva ulica 5/II., telefon 3122 do 3126

Izhaja vsak četrtek

Naročnina za tuzemstvo: četrtletno 9 Din, polletno 18 Din, celoletno 36 Din; za oddaljeno tuzemstvo: četrtletno 13 Din, polletno 24 Din, celoletno 48 Din; za tujino: četrtletno 13 Din, polletno 24 Din, celoletno 48 Din; za tujino: četrtletno 13 Din, polletno 24 Din, celoletno 48 Din; za tujino: četrtletno 13 Din, polletno 24 Din, celoletno 48 Din.

Poučna zgodba

Marsikdo se še spominja, kako je z zanimanjem čital v prvih letih osnovne šole čudovito zgodbo o jagnjetu, ki je volku kalilo vodo. Volk in jagnje sta hodila na isti potok pit, pripoveduje ta zgodba. Volk je pil v bolj zaraščenem predelu gozda, jagnje pa si je hodilo tešiti žejo niže doli ob svetli gozdni jasi. Iz dneva v dan je volk bolj poželjivo metal oči za lepo rejenim jagnjetom in koval načrte, kako bi prišel na lep način do mastnega založaja. Da bi kar na lepem brez vsakega vzroka pograbil ubogo jagnje, pač ni šlo. Saj velja že od nekdaj celo med najhujšo zverjadjo tudi volka postaviti, ki določa, kaj se spodobi in kaj ne. Jagnje pa je hodilo mirno svojo pot od pašnika do vode in nazaj ter ni dalo povoda volku, da bi se razburjal. Nikdar ni bil volk na glasu kot poseben bistroumež, zato tudi ni čudno, kako je kar iz trte zvil vzrok za prepir. Ko sta nekega jutra spet pila jagnje in volk ob potoku, prihruje ta nad jagnje in zarenči nad njim: »Vodo mi kališ! Jaz ti že pokažem!« in že zgrabi jagnje za vrat. V smrtnem strahu zamekeče jagnje: »Kako ti jo bom vendar kalilo, saj pijem niže ob potoku kakor ti. Kvečjemu jaz bi se pritoževalo nad teboj, če bi ne bilo tako potrpežljivo.« Strahotna jeza je popadla volka pri teh besedah: »Predrznost predrzna, sedaj mi upaš še ugovarjati. Nobene milosti ne zaslužiš!« Pri teh besedah je vrgel jagnje ob tla in ga raztrgal.

V prav pogoben položaj kakor gori opisani volk nedolžno jagnje, skuša spraviti »Trgovski list« št. 117 nas, ko se hujuje na nas zaradi našega zadnjega članka »Ob novem zadrugnem zakonu«. Pod debelim naslovom — »Domovina« proti trgovstvu in za privilegije nabavljalnih zadrug — piše omenjeni list takole:

Zadnja »Domovina« je smatrala za potrebno, da je nastopila proti »Trgovskemu listu« in njegovemu boju proti privilegijem nabavljalnega združništva. »Domovina« se najbrže niti ne zaveda, da s tem ni nastopila proti »Trgovskemu listu«, temveč proti vsemu slovenskemu trgovstvu. Kajti boj proti privilegijem nabavljalnih in konsumnih zadrug vodi vse slovensko trgovstvo popolnoma solidarno in tu ni ne med »klerikalnimi« in ne med »liberalnimi« trgovci prav nobene razlike. In je tudi biti ne more, ker gre tu za eno elementarnih zahtev trgovstva. Ta zahteva trgovstva pomeni, da trgovstvo ne trpi nobene davčne neenakosti in da zahteva za vse državljane iste dolžnosti. Obžalujemo, da vsega tega »Domovina« ne ve, ker si drugače res ne moremo razlagati njenega nastopa. Sicer pa nam je tudi vseeno, kakšni so bili motivi »Domovine«. Konstatiramo le to, da je »Domovina« nastopila proti eni najvažnejših zahtev trgovstva in da se je deklarirala kot nasprotnica slovenskega trgovstva. Konstatiramo nadalje, da se je »Domovina« deklarirala kot zagovornica združničnih privilegijev. In da bi to svoje stališče še bolj poudarila, je »Domovina« zaključila svoj protitrgovski uvodnik še s pozivom, naj kmečko in delovno ljudstvo odgovori na »Trgovski list« z ustanavljanjem konsumnih zadrug! To piše »Domovina«! Naj ne misli »Domovina«, da slovensko trgovstvo ne bo znalo reagirati na ta njen napad! Nasprotno si bo slovensko trgovstvo ta napad prav dobro zapomnilo in bolj, kakor je »Domovina« sami ljubo. Pa

tudi »Trgovski list« bo poskrbel, da ta napad ne bo tako kmalu pozabljen in da bo ostal v svežem spominu trgovstva.

Ugotoviti moramo najprej, da članek »Trgovskega lista« spet zavija dejstva, kakor jih je v članku, grajanem od nas. Kar na lepem trdi, da smo nastopili z našim zadnjim člankom proti vsemu slovenskemu trgovstvu, nikakor pa ne proti »Trg. listu«, previdno pa zamolči resnico, da smo nastopili proti članarju v listu, ki je hotel mešati jasne pojme in potem seveda v kalnem ribariti. Za združništvo se bo naš list vedno potegoval, kakor se je že doslej, prav posebno pa bo priporočal širjenje vnovčevalnih in nabavljalnih zadrug prav v nasprotju s stališčem trgovskega lista, ki je nedavno priporočal našemu človeku, naj se oprime denarnih zadrug, za katere ve razsoden človek, da so najvišja stopnja združništva, za katero pa je treba poleg obsežnega strokovnega znanja tudi močno ukoreninjeno združno zavest, ki si jo bo pridobil naš človek le z nižjimi vrstami združništva. Trgovski list se trka na prsi, da ne trpi nobene davčne neenakosti in zahteva za vse državljane iste dolžnosti. Prav tega naziranja smo mi in smo tudi zato za nabavljalne in vnovčevalne zadruge, ker vidimo baš v teh prvi poizkus, da se ukinejo

privilegiji trgovstva, ki mu zakonodajalec dopušča pribitek do ene četrte nabavne cene blaga, vstevši vse davke in druge stroške, kot čisti dobiček. Proti takšni neenakosti državljanov bomo vedno nastopali, ker vemo, da kmet, delavec in uradnik ne morejo na nikogar prevladati davkov. Naravnost smešno je namreč vpitje trgovcev o davčni neenakosti, saj vendar trgovci ne plačujejo nikoli davkov iz lastnega, temveč iz konzumentovega žepa. To se pravi, da je trgovec prav za prav le nekakšen eksekucijski organ države in torej uživa kot tak privilegirano stališče. Če pa morda res kakšen sposoben trgovec kje ne sedi na zeleni veji — nesposobni morajo tako ali tako v vseh stanovitih propasti, — potem je temu pojavu pač kriva prav od nas že pogosto poudarjena okolnost, da je med nami mnogo preveč trgovin, celo v primeri z mnogo bogatejšimi in naprednejšimi državami. Naravnost smešna pa je grožnja »Trg. lista«, da se nam bodo že osvetili za napad, ki dejansko ni bil drugega kakor napad na članarjevo nespamet, katero preganjamo in jo bomo še preganjali, pa naj sili na dan iz tega ali onega lista, iz teh ali onih ust. Kot zaščitniki malega človeka pozivamo vnovič vse naše čitatelje, naj se oprimejo z vsem srcem združne misli in jo podprejo z ustanavljanjem vnovčevalnih in nabavljalnih zadrug. »Trgovskemu listu« pa se naravnost vljudo zahvaljujemo za ugovovite, da je »Domovina« zagovornica združničnih pravic.

Razmah JNS po deželi

Sreska skupščina JNS v Novem mestu

Prejšnjo nedeljo je bil v Novem mestu v Vindišerjevem hotelu občni zbor sreske organizacije JNS za novomeški srez. Zbralo se je okrog 70 delegatov strankinih krajevnih organizacij iz vseh občin sreza. V lepem številu so bili navzoči tudi zastopniki nacionalne mladine. Občni zbor je otvoril in vodil g. Davorin Matko, ki je najprej podal kratko poslovno poročilo. Za njim je tajnik banovinskega odbora omladine JNS poročal o mladinskem pokretu v stranki, o njegovem pomenu in namenu. Takoj je bil izvoljen akcijski odbor, da se mladinska organizacija osnuje tudi za novomeški srez. Na čelu odbora je g. Cvetko Zorko iz Družinske vasi. Z velikim zanimanjem in z živahnim odobravanjem so zbrani delegati poslušali politično poročilo senatorja Ivana Puclja, ki je razložil položaj v državi in posebej orisal razmere v Sloveniji. Z navdušenim aplavzom so se mu poslušalci zahvalili za njegova izvajanja. Končno je bil izvoljen novi sreski odbor JNS za novomeški srez. Predsednik odbora je g. dr. Jože Trost, tajnik g. Davorin Matko.

Gibanje JNS v laškem srezu

Preteklo nedeljo je bil pri Sv. Jederti ustanovni občni zbor krajevnice organizacije omla-

dine JNS za občino Sv. Krištof pri Laškem. V Štokavnikovi gostilni se je zbralo 80 zavednih fantov in mladih mož, po pretežni večini delavci in kmečki sinovi. Vse zbrane je pozdravil kot domačin Z. Štokavnik, ki je spregovoril priproste, a lepe besede o potrebi, da se nacionalna in napredna mladina na podeželju organizira tudi politično. O težnjah in ciljih mladinskega pokreta JNS je govoril tajnik banovinskega odbora OJNS. Uršič, narodni poslanec Milan Mravlje pa je poročal o političnih in gospodarskih razmerah v državi in posebej v Sloveniji. Žel je za svoja izvajanja navdušeno pritrjevanje in priznanje.

V prvi odbor nove krajevnice organizacije OJNS so bili izvoljeni Z. Štokavnik kot predsednik, R. Zupanc in M. Šergan kot podpredsednika, R. Klopej kot tajnik, S. Štokavnik kot blagajnik ter S. Roš, S. Požun in D. Bezgovšek kot odborniki. Namestnika sta Knez in Prester, nadzorniki Krebs, Videčnik in Padar. S pozivom, naj ostanejo mladi nacionalisti v teh časih neomajno zvesti svojim idealom, je predsednik zaključil lepi sestanek OJNS v Laškem. Pokret nacionalne mladine v laškem srezu je tako živahen, da bi lahko služil za vzor tudi drugim srezom.

Sadjarji bodo zborovali

Sadjarska razstava, sadni sejmin vsedržavni sadjarski kongres

V soboto bo otvorjena v Mariboru velika sadjarska prireditve, kakršne v povojnem času še ni bilo v naši banovini. Imeli smo že sicer razne sadne razstave v Ljubljani, v Ce-

lju, v Ptuj, prav dobro uspele sadne sejme v Mariboru in nešteto manjših sadnih razstav in ogledov po vsej banovini, toda to so bile prireditve bolj ali manj krajevnega

značaja, ker niso mogle zajeti vse banovine. Letošnja razstava, ki jo priredi Sadjarsko in vrtnarsko društvo, ne bo samo sadna, temveč v najširšem pomenu besede sadjarska razstava, ker bo obsegala prav vse veje in vejice tega širnega drevesa, ki ga označuje splošni pojem sadjarskega in ki velja dandanes za eno glavnih panog kmetijstva.

Na tej razstavi torej ne bodo zastopani samo plodovi vseh sadnih plemen in vseh sort, ki se dobe še sedaj v presnem, svežem stanju in rastejo v naši banovini, temveč tudi vse, kar ima kakršnokoli zvezo s sadjem, z njega pridelovanjem in uporabo.

Videli bomo zlasti vsa sodobna orodja in sredstva, ki jih umno sadjarstvo ne more več pogrešati in brez katerih je pridelava lepega sadja nemogoča. Važen oddelek sadjarske razstave bodo dalje razni sodobni pripomočki za domačo uporabo sadja in izdelki iz njega. Ukažljivi sadjarji bodo našli na razstavi dovolj pobude v sliki in predmetih za napredek v pridelovanju sadja in njega koristni uporabi. Drevesničarji nam bodo pokazali svoje proizvode v vseh v sodobnem sadjarstvu običajnih načinov in oblikah proizvodnje sadnega drevja. Nazorno bodo pokazani razvoj in uspehi Sadjarskega in vrtnarskega društva od njegovega začetka pred 17 leti do današnjega dne.

Sadni sejum bo, dasi v tesni zvezi s sadjarstvom, vendar prireditelj sama zase. Pokazati hoče, da sadja ne znamo v najboljši kakovosti samo pridelovati, temveč tudi za kupčijo tako pripraviti, kakor to zahteva svetovna sadna trgovina. Vsak nepristranski opazovalec se bo lahko prepričal, da se nam ni bati nobene tuje konkurence ne glede na kakovost pridelka, ne glede na opremo. Napredaj bo kolikor mogoče tipizirano in standardizirano blago.

Na sadno razstavo vabimo pred vsem vsakogar, ki stremi za napredkom v sadjarstvu, zlasti vse podružnice SVD, da si ogledajo sado svoje truda in prizadevanja in sploh vse, ki se zanimajo za naše slovensko sadjarstvo in njegov razvoj v povojnem času oziroma od ustanovitve SVD.

Na sadnem sejmu bodo pa posebno dobro došli sadni trgovci, zastopniki nabavlj. za drug, zavodov in sploh vsakdo, ki ima kakršnokoli zanimanje za letošnjo sadno kupčijo.

Razstava in sadni sejum bosta trajala od 23. oktobra do 1. novembra. Udeležencem razstave in sadnega sejma je dovoljena po-

lovična voznina od 21. oktobra do 3. novembra. Ob tej priliki priredi srbsko kmetijsko društvo dvodnevni sadjarski kongres in sicer 24. in 25. t. m.

Zbor kmečkih fantov in deklet

V Ljubljani se je vršil preteklo nedeljo letni občni zbor Zveze društev kmečkih fantov in deklet. Gmotni položaj na našem deželu se na žalost še vedno ni prav nič zboljšal. Tem bolj zgovorno govori dejstvo, da je prišlo na občni zbor 141 delegatov, ki so zastopali 109 včlanjenih društev, tako da samo 33 društev ni bilo zastopanih. Vsa so se opravičila s pomanjkanjem sredstev za kritje stroškov z udeležbo na občnem zboru.

Zborovanje je vodil in otvoril predsednik g. Ivan Kronovšek. Podal je kratek pregled dela v preteklem letu ter z zadoščenjem ugotovil, da je organizacija zavedne kmečke mladine kljub silnim oviram in kljub težkim razmeram zopet šla korak dalje. Ta velika življenjska sila izvira iz dejstva, da tvorijo društva kmečkih fantov in deklet organizacijo, ki je ustvarjena iz ljudske volje in predstavlja jedro naše vasi. Delati za vaško skupnost delati za povzdigo kmečkega življa, boriti se

za njegove pravice, to sta cilj in namen organizacije.

Pozornost so vzbujala zlasti poročila predsednikov posrednih pododborov, ki jih šteje zveza doslej sedem, dočim se nadaljnji trije še pripravljajo. Vsak pododbor je priredil najmanj po dva prosvetna tečaja, po enega za fante in po enega za dekleta. Veliko število je bilo predavanj, izletov, tekem in drugih prireditev, ki so jih prirejela posamezna društva, deloma vsako za sebe, deloma po več skupaj. Predstavniki pododborov so podali tudi zanimiva poročila o razmerah v svojih področjih ter o težkočah in ovirah, s katerimi se morajo društva kmečkih fantov in deklet pri svojem delu boriti.

Z malimi izjemami je bil zopet izvoljen dosedanjí zvezni odbor. Predsednik je g. Ivan Kronovšek, podpredsednika Tine Janhar in Joško Tomažič, tajnik France Hočevar, njegov namestnik Drago Košmrlj, blagajnik Jakob Škrabar, njegov namestnik Milan Majcen, odborniki pa predstavniki iz vseh predelov Slovenije. Končno je bila sprejeta resolucija z nasvetom onim članom, ki se aktivno udeležujejo v društvih kmečkih fantov in deklet, naj v času tega svojega udeleževanja ne sprejemajo funkcij v političnih strankah. Prihodnje leto bo občni zbor v Celju ter bo združen s proslavo desetletnice celjskega pododbora.

Preobremenjenost naših železničarjev

Iz statistike Združenja jugosl. železničarjev in brodarjev je razvidno, da je bilo letos na dan 1. marca pri naših železnicah 79.828 uslužbencev.

Statistika navaja tudi primerjavo števila uslužbencev pri posameznih ravnateljstvih in njihov prirastek v zadnjih dveh letih. Sorazmerno je število uslužbencev pri ljubljanskem železniškem ravnateljstvu zelo malo napredovalo, in sicer samo za 157 oseb (1.67 odst.). Največji prirastek uslužbencev ima v zadnjih dveh letih sarajevsko oblastno ravnateljstvo. Število uslužbencev je poskočilo tu kar za 4253 (42.60 odst.). Za sarajevskim oblastnim ravnateljstvom sledi: ministrstvo prometa in generalno ravnateljstvo, zagrebška oblastna direkcija in subotičko železniško ravnateljstvo.

Dostikrat je bilo še dokazano, kako preobremenjeni so železničarji na področju ljubljanskega železniškega ravnateljstva in kako velike denarne žrtve doprinašajo na račun pasivnih krajev. Pri vsem tem pa je še nujno in ponovno treba opozoriti na visoko starost, zelo močno obremenitev in obrabljenost železniških prog na področju ljubljanskega železniškega ravnateljstva. Skrajni čas bi že bil, da se takšno stanje že kaj kmalu odpravi. Zato se je oblastni odbor Združenja jugoslovanskih železničarjev in brodarjev obrnil spet ponovno na Osrednjo upravo, da o tem ne samo razmislija, pač pa da zavzame svoj vpliv na merodajnih mestih, da se izdatno razbremeni osebje pri ljubljanskem železniškem ravnateljstvu s tem, da se šte-

26

MIRKO BRODNIK: LJUBEZEN NE UMRE

»Zdaj je pri sosedu,« je povedala botra. »Snoči sem tudi Marijini materi sporočila, naj takoj pride k meni, da bomo zastran nje kaj ukrenili. Tam ne more ostati. Ali naj gre h Kačarjevim, ali pa naj pride k meni. Nekoga potrebuje, da ji bo stal ob strani. Njej mora biti najbolj hudo. Vse zadnje čase je toliko trpela, zdaj pa še to...«

»Bolje bi bilo, če bi prišla sem...« je dejal Andrej.

»Pri meni bo lahko kolikor časa bo hotela,« je rekla botra. »In ti, Marija, jo boš tudi rada imela, ali ne?«

Marija je prikimala. »Saj je Andrejeva mati. In nič hudega mi ni storila...«

V kamri je zavekal Ivanček. Šele tedaj se je Andrej spomnil nanj. Mimo botre in Marije je šel k njemu.

Ko ga je otrok zagledal, se je pomiril. Nekoliko začudeno je izprva strmel vanj, saj ga že dolgo ni videl. Potem pa se mu je počasi menda le vrnil spomin in zasmejal se je. Andrej se je sklonil k njemu in ga poljubil.

»Srečen si, sirotek, ko še ne veš, koliko je hudega na svetu...«

Ta otrokov smeh mu je bil bolj v tolažbo kakor vse dobre besede, ki jih je slišal prejšnji večer pri prijatelju in zdaj pri Mariji in botri.

Dopoldne je prišla Kačarica. Začudila se je, ko je videla, da je Andrej že tu in sočutno mu je stisnila roko.

Ni je mnogo izpraševal. Kaj naj bi bil tudi rekel, saj je že vse vedel? Samo zaradi matere jo je vprašal.

»Prvi dan po ognju je bila vsa iz sebe, zdaj pa ji je že bolje. Pri njej sem bila snoči...«

»Kaj pa je rekla?«

»Izprva še skoraj govoriti ni mogla. Vidi se siroti, da mora hudo trpeti. Potem pa je dejala, da bi rada videla tebe.«

»Saj pojdem k njej. S seboj jo bom privedel. Botra mi je že dovolila.«

»Najbolje bo to zanj. Prišla bo iz okolice, ki jo je vajena in ki ji zbujajo same neprijetne spomine. Kdaj pa misliš iti?«

»Še danes. Če ste tudi vi namenjeni nazaj, pojdeva lahko skupaj, da bo krajša pot.«

»Prav. Po kosilu.«

Botra je med tem že pripravila za Podbregarico sobico na podstrešju. Že dolga leta ni tam nihče stanoval. Precej časa je potrebovala, da je pometla ves prah in vse pajčvine, ki so se bile nabrale. Marija ji je pri delu pomagala, Kačarica pa je poskrbela v kuhinji za kosilo.

Andrej je nesel otroka pred hišo na solnce. Malček je bil danes nenavadno živ. Neprestano je silil na tla. Spustil ga je v travo, kjer je kobacal in se preobračal.

Sedel je zraven njega. Nekaj časa je opazoval Ivančkovo igranje, potem pa mu je misel ušla drugam. Sam ni vedel, kdaj je začel misliti na vse, kar se je bilo zgodilo, kar je šel od doma k vojakom.

Koliko je moral prestati! Koliko skrbi, in tako malo, malo lepega! Marijin beg od doma, — smrt njenega očeta, — odkritje, da se nahaja Marija pri botri in ne v Zagrebu, — potem poroka, — uničenje doma, — očetova smrt... Vse drugo za drugim in neodvrnljivo! Koliko življenjskih izkušenj, ki jih ne bo mogel nikoli pozabiti! Kako so ga utrdile! Da, če bi se bili dogodki drugače zasukali, odigrali v drugačnem vrstnem redu, bi ga bili morda še strli, zdaj ga pa ne more nič tako hudega več doleteti, da bi ga uničilo. Razen če bi Marija... Ne, na to pa ne sme misliti, to se ne sme zgoditi. Zdaj mora biti konec preizkušenj, dovolj jih je že bilo, zdaj mora priti še sreča v miru, ki tako hrepeni po njej. Saj jo je pošteno zaslužil po vsem trpljenju, ki je padlo na njegovo glavo.

Zdajci ga je otrok zbudil iz premišljanja. Iznenada je zavekal.

»Kaj pa je, Ivanček?«

In sam se je moral posmiejati, ko je videl, zakaj otrok joka.

Majhna zelena žaba je priskakljala od nekod in obstala pred njim. Ko jo je otrok opazil, je segel po njej, misleč, da je kakšna igračka. Toda ta nesrečna igračka je odskočila in se pognala na njegovo ramo, potem pa dalje svojo pot.

»Saj ni nič hudega, Ivanček,« je potolažil Andrej svojega otroka.

Toda otrok se ni mogel pomiriti. Ta prvi doživljaj ga je tako pretresel, da ga je moral Andrej odnesti v hišo k materi. Šele v njenem naročju je nehal ihteti.

Po kosilu sta Kačarica in Andrej odšla v Zabukovje. Pot se je obema neznansko vlekla. Nista našla pravega pogovora. Ko sta za-

vilo uslužbencev v tej oblasti nemalo poveča. Skrajni čas bi že bil, da se vsaj nekoliko bolj upoštevajo težave, s katerimi so obremenjeni

naši železničarji in zaradi katerih je tudi precej ogrožena varnost na naših, v vsej državi najbolj obremenjenih progah.

Slovenija najboljša plačuje kmečke dolgove

Privilegirana agrarna banka je pravkar objavila podatke o plačevanju prve anuitete v zadnjih 14 dneh. Prejšnji izkaz je pokazal, da je razmeroma največja vsota plačil v tem razdobju odpadla na področje ljubljanske podružnice. Tudi novi izkaz nam nudi podobno sliko. Skoro polovica vseh vplačil v času od 18. septembra do 14. oktobra je odpadla na ljubljansko podružnico, čeprav znaša anuiteta, ki odpade na to podružnico, le 21 odstotkov celotnega obroka. Zaradi tega je celotni odstotek plačil na področju ljubljanske podružnice že mnogo večji nego na ostalih področjih in je dosegel že 45 odstotkov, med tem ko znaša v zagrebški podružnici 39 odstotkov, v beograjski centrali 38, v sarajevski podružnici pa komaj 14 odstotkov. Po številu dolžnikov, ki so vplačali obrok, pa je stanje naslednje: Na področju ljubljanske podružnice je plačalo že 88,5 odstotkov vseh dolžnikov, na področju zagrebške podružnice 62,5, na področju beograjske centrale 42,5, na področju sarajevske podružnice pa le 22,5. V Sloveniji je torej le že 11 in pol odstotka kmečkih dolžnikov, ki še niso plačali obroka. So pa to po večini največji dolžniki, na katere odpade preko polovice celotne dolžne vsote. Znova se torej potrjuje, kar smo ugotovili že pred dobrim mesecem, da zaostajajo s plačili pred vsem oni kmečki dolžniki, ki imajo večje dolgove in so prosili za znižanje dolga, pa njih prošnje sodišča še niso rešila. Na področju ostalih podružnic so merodajni seveda še drugi momenti. Za plačilno moralo slovenskega kmeta je gornji razmeroma visoki odstotek plačila v primeri z ostalimi področji tem bolj značilen, ker je znano, da živi slovenski kmet še vedno v težavnih razmerah, medtem ko se je stanje kmetijstva zlasti v Vojvodini in na Hrvatskem spriču ugodnega izvoza žita, svinj in živine v mnogo večji meri zboljšalo. V naši državi smo imeli lani izredno obilno pšenično in koruzno letino in tudi letošnja letina je prav povoljna. Vse to pa ne velja za Slovenijo, ki je glede žita pasivna in ga mora sedaj na višjih cenah

kupovati. Posebno pozornost zaslužijo izredno nizke odstotne številke, ki jih izkazuje sarajevska podružnica. Te številke nam kažejo posledice propagande za popolno črtanje kmečkih dolgov, ki se širi zlasti v Bosni in Hercegovini.

Politični pregled

NARODNA SKUPŠČINA IN SENAT

sta se sestala pretekli torek, da zaključita poletno zasedanje in izvolita za jesensko zasedanje novi predsedstvi. Predsednika obeh delov narodnega predstavništva sta se v toplih besedah spominjale nedavno umrlega, velikega prijatelja naše države, prezidenta osvoboditelja Masaryka. Narodna skupščina je sprejela še dvojno zakonov, nato pa je zaključila poletno zasedanje prav tako kakor tudi senat po prečitaniu večjega števila interpelacij. V sredo se je pričelo jesensko zasedanje narodnega predstavništva z izvolitvijo predsedstva.

ŠPANSKO VPRAŠANJE

zaposluje zadnje tedne ves diplomatski svet. Po izmenjavi nekaj not med vesilami so italijanski diplomati vendar uspeli potisniti vprašanje odpoklica prostovoljcev iz Španije v odbor za neumešavanje, ki se je pretekli torek sestel k seji. Minilo bo še pa precej časa, preden bo dosežen sporazum med vesilami glede španskega vprašanja. Od zavlačevanja ima koristi pač Francova vlada, ki skuša doseči na fronti v Asturiji odločitev v svojo korist, da bi tako oprostila tam prodajajočo armado za druga bojišča. V tej gorati pokrajini pa preti vsak čas nastopiti zima, ki bo onemogočila večje boje.

NA KITAJSKEM BOJIŠČU

se Japonci zamen zaletavajo z ogromnimi silami in seveda tudi temu primernimi žrtva-

mi že dva meseca, da zavzamejo važno obmorsko mesto Shanghai. Tudi na drugih pla-
teh kitajskega bojišča ne gre Japoncem tako, kakor so si to predstavljali, ker naletijo povsod na dobro oboroženo in po tolikih notranjih bojih sedaj proti skupnemu sovražniku zedinjeno armado. Kitajcem se je posrečilo, obkoliti eno važnejših japonskih armad, ki je cenijo na 50.000 drugi celo na 70.000 vojakov. Tej obkoljeni armadi že primanjkuje streliva in živeža, zato se je skušala te dni prebiti skozi kitajski obroč, kar jim pa ni uspelo, pač pa so Kitajci svoj jekleni obroč še zožili. Konferenca devetih sil, ki jo bo vodil angleški zunanji minister Eden osebno, se bo sestala te dni v Bruslju ter bo trajala kake tri tedne. Na njej bodo skušali razčistiti položaj, ki je nastal zaradi vpada Japoncev brez vojne napovedi na Kitajsko. Prisostvovalce bodo tem posvetom tudi Zedinjene države. Zanimivo je, da bi bili celo Japonci pripravljeni sodelovati pri tej konferenci, toda pod pogojem, da jim priznajo velesile, da je poslala Japonska čete na Kitajsko le za varstvo svojih že obstoječih podjetij, nikakor pa ne kot napadalce.

ROOSEVELTOV GOVOR

proti kalilec miru, ki ne štejejo niti deset odstotkov držav sveta, proti katerim bi bilo treba nastopiti tako kakor se branimo kužnih bolezni — s karantenami, to bi bilo: s popolno gospodarsko osamitvijo, je izzval zlati veliko vznemirjenje pri prizadeti Japon-

gledala prve hiše domače vasi, sta se oba kar oddahnila.

Andrej svoje domače hiše, oziroma njenega pogorišča ni videl, ker je bilo skrito med drevjem. Opazil pa je od daleč nekaj rjavih dreves, ki jih je bil ogenj osmodil. Nekaj ga je stisnilo pri srcu.

Najprej sta šla na Kačarjev dom. Srečala sta več ljudi. Vsi so Andreja pomilovalno gledali, toda z njim ni izpregovoril nihče niti besede.

S Kačarjevega doma sta se potem odpravila k sosedu, kjer se je zdaj mudila Andrejeva mati.

Čedalje počasnejši je postajal Andrejev korak, ko sta se bližala hiši.

Kaj naj materi reče? S kakšno besedo naj stopi pred njo? Morda je tudi ona prepričana, da je on vsemu kriv?

Ko sta stopila čez prag, je šla Kačarica naprej.

»Hej, Podbregarjeva!« je zaklicala.

Dolgo ni bilo odgovora. Potem so se odprla vrata v izbo in na pragu se je pokazala Podbregarica.

Andreja je zbolelo, ko jo je opazil. Kako zelo se je v kratkem času izpremenila. Prej je bila tako močna, da ji nihče ni bil mogel prisoditi petdesetih let, zdaj pa iznenada takšna izprememba! Kar v dve gubi je zlezla in njeni lasje, med katerimi je bila prej le tu in tam kakšna srebrna nit, so že skoraj docela osiveli.

»Mati!« je vzkliknil Andrej z drhtečim glasom.

»Ali si prišel?« mu je tiho rekla in mu podala roko.

»Da, prišel sem, takoj ko sem zvedel...«

»Nisi pričakoval tega, kaj ne,« je mrtvo dejala. »Tudi jaz ne. Mislila sem, da bomo morali beračiti, toda kaj takšnega, ne... ne...«

Ob spominu na vse strahote, ki jih je morala doživeti, so jo obile solze. Andrej ji je položil roko na ramo.

»Mati, nikari ne mislite na to. Takšna je bila pač božja volja... Pokoriti se ji moramo...«

»Vem...«

»Saj še ni vseh dni konec. Morda se nam bo še kdaj bolje godilo. Zdaj pojdete z mano...«

»Kam? Ali se ti ne bo treba več vrniti k vojakom?«

»Moral bom še iti, toda vas ne bom pustil tu, kjer bi vas vsak kamen spominjal na trpljenje, ki ste ga morali prestati. K moji botri pojdete. Govoril sem že z njo in rada vas bo sprejela. In k meni ženi...«

»K tvoji ženi?« je medlo odvrnila Podbregarica. »Ne vem, ali me bo kaj prijazno gledala?«

»Ne bojte se mati. Ne sodite je tako. Dobra je. Če bi jo bil oče bolje poznal, ne bi bilo tega, kar se je zgodilo...«

»Kdaj naj bi pa šla?«

»Še danes, mati. Jaz pojdem zdaj še pogledat ostanke doma. Počakajte me, dokler se ne vrnem. Ne, ne, z menoj ni treba hoditi, preveč bi vas spet zadelo. Saj se kmalu vrnem.« Šel je, Kačarica pa je ostala pri njegovi materi.

S pobešeno glavo je stopal po poti, ki jo je bil nekoč tolikokrat prehodil. Vsak korak mu je bil zdaj bolečina.

Naposled je prišel na veliki ovinek, kjer se je prvič pokazal njegov dom. Časih je za-

gledal lepo hišo, krito s svetlo rdečo opeko, danes pa je videl samo ožgane zidove.

Počasi se je približal. Okna so bila vdrtla. Ograja je bila osmojena. Streha se je vdrla.

In tu notri počiva njegov nesrečni oče...

Zakaj je moral doživeti tako nesrečen konec? Zakaj se ni izpametoval ob pravem času in popustil? Saj je moral vedeti, da on, Andrej ne bo popustil, ker ni smel popustiti. Zaradi otroka, ki je bil na poti...

Zdaj je že stal pred razvalino. Molče, zamišljeno je potem šel okoli nje. Od nekod je prišel njegov tovariš iz šolskih let.

»Andrej, ali ti je hudo...« mu je sočutno rekel.

»Da, hudo mi je. In še bolj zaradi tega, ker bodo vsi mislili, da sem jaz kriv...«

»Ne, ne bodo mislili. Poznali so tebe in tvoje očeta tudi...«

»Ali so kaj razkopavali razvaline? Ali res niso dobili nobenega sledu?...«

»Razkopavali so, toda če bi še malo bolje, bi se morda le dalo kaj najti...«

»Veš, kaj te prosim. Poišči nekaj ljudi in vse natanko poišči. Morda... Jaz sam tega ne morem. Ne bi prenesel... Stroške vam bom plačal. Ali mi boš storil to uslugo?«

»Bom, Andrej. Še danes bomo začeli. Ali ostaneš tu?«

»Še nekaj dni. Dalje ne morem, ker se moram vrniti k vojakom. Saj veš, da se tam ne smem zamuditi, ker so mi dali le kratek dopust. In če boste kaj našli, sporočite takoj h Kačarjevem. Še v župnišče pojdem morda in bom tam govoril, kaj naj storimo.«

»Prav, velja,« je odvrnil tovariš. »Preden bo ura, se bomo lotili dela. Saj ostaneš noč tu? Kje pa si sploh?«

ski, ki bi brez sirovin od drugod sploh ne mogla nadaljevati vojne. Roosevelt pa ni ostal le pri besedi, temveč je njegova vlada uradno označila Japonce za napadalce in obzodila njihovo početje. Tako je Roosevelt prekoračil dosedanje strogo vzdrževanje Amerike od neameriških vprašanj. S tem je stvarno ponudil Evropi svojo podporo proti vojni podivjanosti in za ohranitev miru, ki ga želi ves demokratični svet.

NEMIRI V PALESTINI

se kljub strogim angleškim ukrepom množijo. Napadi Arabcev na mirne židovske vasi se vršijo vsako noč. Zdi se da bo postala Palestina nova Španija, ker postaja vedno bolj jasno, da dobivajo Arabci obilno pomoč od neke velesile, ki želi izrinuti Angleže in Francoze iz območja Sredozemskega morja.

Gospodarstvo

Razbremenitev zadolženih gostilničarjev

V Splitu je bila te dni skupščina Zveze gostilničarskih organizacij in seja njenega glavnega odbora.

Izmed najvažnejših točk dnevnega reda je bila razprava o predvideni uredbi o obsegu obratovalnih pravic gostilničarskega obrta, ki naj uredi vsa dosedaj še nerešena vprašanja. Živahno razpravo je vzbudil posebno načrt za sanacijo našega celokupnega gostinstva, kakršnega je predložila Zveza dravske banovine po svojih zastopnikih. Ta načrt predvideva razbremenitev zadolženih gostinskih podjetnikov z znižanjem obrestne mere, na drugi strani pa pocenitev kredita, ki je v gostilničarskih podjetjih vsako leto potreben. V najkrajšem času bo v to svrhu sklicana posebna anketa v Beogradu, da se končno doseže ustanovitev gostinskega kreditnega zavoda. Od predlogov, ki so bili stavljeni po delegatih dravske banovine, naj še omenimo predlog, da se spopolni zakon o zaščiti delavcev, posebno v kolikor se tiče naknadnega plačevanja nadur, nadalje sprememba uredbe o pomožnem gostinskem osebju, izdaja tolačenja k uredbi o likvidaciji kmetijskih dolgov glede vaških gostilničarjev, ukinitve prodaje alkoholnih pijač v originalno zaprtih steklenicah po trgovinah in točenje pijač ter

prodajo jedil za takojšnji konzum po raznih nabavljajnih zadrugah. Zadnje čase se namreč opaža, da vaški trgovci silno izrabljajo pravico prodaje alkoholnih pijač v originalno zaprtih steklenicah, zaradi česar postajajo njihove trgovine pod to krinko prave gostilne, ki silno škodujejo vaškim gostilničarjem. Skupščina pa je pokazala, da se gostilničarski stan pojavlja kot jako važen gospodarski činitelj, kateremu bodo morale oblasti posvečati večjo pozornost.

Tedenski tržni pregled

GOVED. Na zadnjem mariborskem sejmu so dosegli za kg žive teže debeli voli od 4.60 do 6 din, poldebili voli 3.75 do 5.50, plemenski voli 3.40 do 4.75, bikji za klanje 3.50 do 5, klavne krave debele 4 do 4.75 din, plemenske krave 3.25 do 4, krave za klobasarje 2.25 do 3.60, molzne krave 3.25 do 4, breje krave 3.10 do 3.60, mlada živina 4 do 5.50, teleta 5 do 6.75 din. Prodanih je bilo 424 komadov. V Kranju pa so bile cene za kg žive teže: Voli I. vrste 6.50, II. vrste 6, III. vrste 5.50; telice I. vrste 6.50, II. vrste 6, III. vrste 5.50; krave I. vrste 5.50, II. vrste 5, III. vrste 4.50; teleta I. vrste 8, II. vrste 7.50; prašiči špeharji 9, pršutarji 8 din.

SVINJE so se na zadnjem mariborskem sejmu prodajale po naslednjih cenah: 5 do 6 tednov stare od 70 do 100 Din, 7 do 9 tednov 85 do 105, 3 do 4 mesece 130 do 170, 5 do 7 mesecev 210 do 340, 8 do 10 mesecev 350 do 445, 1 leto stare 620 do 780 Din za komad. 1 kg žive teže so plačevali 6 do 7.50, mrtve teže pa 9 do 11 Din.

Vrednost denarja

Na naši hborzah smo dobili v devizah (s prišteto premijo):

1 nizozemski goldinar za 24 do 24.10 Din;
1 nemško marko za 17.40 do 17.53 Din;
1 angleški funt za 214 do 216.50 Din;
1 ameriški dolar za 43 do 43.04 Din;
100 francoskih frankov za 145 do 147 Din;
100 češkoslovaških kron za 151 do 152.50 Din;
100 italijanskih lir za 227 do 230 Din;
Vojna škoda se je trgovala v Zagrebu po 415 Din. Avstrijski šilingi so bili v zasebnem kliringu v Ljubljani po 8.74, nemški klirinški čeki pa po 13.90 Din.

Sejmi

25. oktobra: Lemberg;

26. oktobra: Videm, Novo mesto, Mursko Središče;
27. oktobra: Št. Rupert, Vesela gora, Križevci v Prekmurju;
28. oktobra: Št. Jurij ob južni železnici, Dolnja Lendava, Žužemburg, Radovljica, Muta, Lož, Gornji grad, Skaručina, Mokronog, Slovenska Bistrica, Koračice (ptujski srez), Sv. Tomaž (ptujski srez);
30. oktobra: Studenec (krški srez), Veliki Gaber.

Drobne vesti

= **Važni predlogi Glavne Zadrugne zveze.** Te dni je bila v Beogradu seja izvršilnega odbora glavne Zadrugne zveze. V imenu predsednika ministra dr. Antona Korošca je seji predsedoval prvi podpredsednik minister Voja Djordjevič. Med drugim so na seji sklenili: Izročiti kmetijskemu ministrstvu predlog o spremembah in dopolnitvah uredbe o likvidaciji kmetijskih dolgov. Predložiti kmetijskemu ministru predlog o spremembah in dopolnitvah uredbe o likvidaciji kmetijskih dolgov. Predložiti kmetijskemu ministru predlog o podaljšanju uredbe o zaščiti kmetijskih zadrug, ker PAB še ni končala obračunov izročenege ji zadrugnega portfelja in zato zadruga ne morejo točno dognati svoje premoženjske stanje. Priznati zadrugam 100% lombardnih papirjev, ki jih dobe od PAB-a, da se zadruga rešijo iz težavnega položaja, ki so vanj zašle, ker morajo plačevati za svoje kredite nesorazmerno višje obresti, kakor jih pa dobivajo za svoje terjatve pri PAB.

= **Trgatev je večinoma končana.** Zadnje deževje je sicer vinsko letino kvalitativno nekaj pokvarilo, vendar pa je kvantitativno še precej dobra. Povpraševanje po vinu je že sedaj veliko in je cena od 3 do 5 Din. Tudi cena sadju je nekoliko poskočila in mošnjake prodajajo po 1.50 do 2 Din kg. Obilo je bilo letos tudi orehov ter se giblje cena od 3 do 4 Din za kg.

V DEKLIŠKI ŠOLI

Profesor: »Verujte mi, gospodične, da mi je ljubše deset dijakov, kakor ena izmed vas!«
Učenke: »Nam tudi!«

Postani in ostani član Vodnikove družbe!

»Pri svoji botri. Z nočjo pojdem tja. Če boste dotlej kaj odkrili...«

»Videli bomo. Vsekako ti bomo sporočili...«
»Ceprav je govoril Andrej čisto mirno, ga je vendar vsaka beseda, ki jo je bil izrekel, bolela.«

Potem se je počast vrnil proti vasi.
K župniku ni šel, pač pa je stopil nazaj k materi.

»Mati,« ji je dejal. »Jaz bom moral do noči ostati še tu. Vi pa pojdete kar zdaj. Voz bom naročil, da vas bo odpeljal.«
»Zakaj si delaš stroške?«

»Ne gre za stroške. Tudi zato pojdite, da boste še z dnevom prišli in povedali, da se vrnem jaz šele ponoči. V skrbeh bi bili zaradi mene, če me ne bi bilo ob uri, ki sem jim jo rekel.«

»Nerodno mi je, da bi kar sama prišla v hišo, ki je skoraj ne poznam.«

»Ne skrbite zaradi tega, mati, saj sem vam rekel, da vas pričakujejo.«

Potem je grenko dodal.
»Saj je to zdaj moj dom, ko svojega več nimam.«

»Zakaj je moralo to priti nad nas!« je vzkliknila Podbregarica in spet zajokala.

»Ne jokajte zdaj, mati,« ji je velel in jo pogladil po osivelih lasih. »Ne mislite zmerom samo na to.«

Potem je šel po voz. Pol ure nato se je Podbregarica že peljala iz domače vasi. Prvič po dolgih letih...

Srce se ji je stisnilo, ko ji je hrib zakril domačo cerkev, kjer so jo krstili in kjer so jo zvezali z možem... Zdal je vse minilo. Ceprav pojde med domače ljudi, se ji bo vendar zdelo, da bo med samimi tujci.

Oh, kako kruta je usoda z nekaterimi ljudmi...

XXVI.

ZALOSTEN POGREB

Ko je Andrej sedel zvečer v Kačarjevi hiši za mizo in se pogovarjal s starim Miho, je stopil njegov prijatelj v hišo.

»Andrej...«
»Kaj je?«

Andrej je planil pokoncu.
»Nekaj smo našli... Zalostno je bilo... Čisto pod razvalinami... Skoraj ni bilo mogoče spoznati, da je človek...«

Andrej je prebledel.
»In kaj ste storili?«

»Je že v krsti... v mrtvašnici... Župnik je rekel, da bi bil jutri popoldne pogreb...«

»Prav. Ob kateri uri?«

»Ob treh. Ta ura bo menda najprimernejša.«

»Veš, kaj te prosi. Pojdi še enkrat v župnišče in prosi, naj naredi pogreb rajši ob štiri ali petih. Da, ob petih. Zaradi naših ljudi, ki jih ni tu. Ali boš storil to?«

Ker se je že znočilo, se je potem odpravil na dolgo pot proti svojemu novemu domu.

Sele opolnoči je prišel tja, ko so že vsi spali. Ni jih budil. Tiho je legel. Ceprav je bil od hoje utrujen, dolgo ni mogel zaspati.

In komaj se je zdanilo, že mu je ubežal spanec, ki ga je bil za nekaj ur rešil more življenja.

Vstal je in šel tiho pred hišo. Zunaj je bilo sveže, da ga je kar zeblo. Pohajal je okoli hiše. Ni mogel strpeti na mestu. Potem se je vrnil v kuhinjo.

Tam je dobil botro, ki je že vstala. Ceprav je Andrej pazil, da ni preveč ropotal, se je

vendar zbudila. Na ognjišču je zažigala trske, da bi mu napravila zajtrk.

»Ali so bili mati zelo obupani?« jo je tiho vprašal.

»Da, izprva. Potem se je malo potolažila. Kako je bilo doma?«

»Zalostno. Bolje bi bilo, da ne bi bil šel tja. Očeta so našli.«

»Našli so ga?«

»Da. Toda žalostna najdba je bila. Danes popoldne ga bodo pokopali.«

»Ali naj bi šli mi vsi za pogrebom?«

»Pravkar sem premišljal. Zaradi matere. Če bi ji mogli to utajiti... Najbolje bi bilo tako. Njeni živeci so že preveč trpeli. Sprjaznili se je že z mislijo, da niso ničesar dobili. In zdaj...«

»Andrej, veš kako bomo naredili. Midva pojdeva. Materi in Mariji ni treba ničesar povedati. Marija bo pazila na mater. Če bi vse vedela, bi se morda zagovorila, tako se pa ne bo mogla. Ko bo pogreb opravljen, bo laže govoriti. Ali ne?«

»Prav imate, botra. Tako bo najbolje za vse.«

Zato Andrej pozneje, ko so že vsi vstali, ni rekel niti besedice. Popoldne sta odšla on in botra v Zabukovje. Izgovorila sta se, da odhajata tja, ker morata nekaj urediti zaradi dražbe, ki bo zdaj odložena.

Ob pol petih sta prišla v Zabukovje. Stopila sta najprej v župnišče. Župnik se je že pripravljal za pogreb. Ko je zagledal Andreja, mu je molče segel v roko.

»Gosod župnik, ali ste pričakovali kaj takega?« je dejal tiho Andrej.

(Dalje prihodnjic)

Za 40 urni delovni teden!

V Pragi je bilo te dni 81. zasedanje upravnega sveta Mednarodnega urada dela, ki mu je predsedoval topot angleški delegat Leggett. Na dnevnem redu so bila važna in pereča vprašanja obrtnih in industrijskih šol, zavarovanje obolenih delavcev, pokojninsko zavarovanje, delovni odnosi itd. Vsi delegati upravnega sveta so se bavili s problemom izboljšanja zaposlitvenega stanja in sklenili, da to delo čim bolj pospešijo za končno dosego ratifikacije vseh mednarodnih določb, zlasti pri onih vladah, ki tega doslej še niso storile. Na letošnjem zasedanju v Pragi se je z 20:6 glasovom izglasoval sklep, da bo mednarodna konferenca na svojem prvem zasedanju (v letu 1938) razpravljala o skrajšanem 40-urnem delovnem tednu. Ta konferenca bo sklicana 2. junija 1938 in bodo medtem prejele vse vladne posebne resolucije, do katerih bodo lahko zavzele svoja stališča. Zdi se, da bo moralo vprašanje 40-urnega delovnega tedna prebroditi še mnoge zapreke na poti do svojega končnega uresničenja. Na banketu, ki ga je priredil na čast delegatom češkoslovaški ministrski predsednik dr. Hodža, je sam Hodža v svojem govoru podčrtal neprekinjeno delo Mednarodnega urada dela, ki je stalno na braniku za pravice delovnega ljudstva in ki skuša urediti predvsem gospodarske in delovne prilike in odnose. Potrebno je zagotoviti ravnotežje med gospodarskimi in socialnimi interesi odnosno zagotoviti realizma v javnem in zasebnem gospodarstvu. To je naloga svetovne demokracije, vse delo pa mora sloneti na kompromisu vseh, ki so na tem problemu zainteresirani.

DOPISI

LJUBNO OB SAVINJI. Pretaklo nedeljo je priredila naša gasilska četa vinsko trgatv združeno s starostnim odlikovanjem. Odlikovani so bili z zlato kolajno: tov. Kopusar Franc za 40 letno, Tesovnik Jože, Kovšak Matija za 30 letno, Stiglic Franc, Jamnik Ignac za 20 letno delovanje. 8 članov je bilo odlikovanih s srebrno za 15 letno in 8 z bronasto za 10-letno delovanje. Odlikovance je nagovoril tov. poveljnik Vili Fludernik in jih spodbujal še nadalje k pozitivnemu delovanju v blagor bližnjega. V imenu odlikovancev se je zahvalil tov. Tesovnik in zagotavljal, da hočejo tudi naprej nesebično in ne-

pristransko delovati in se držati pregovora »Kdo trpi, ne vprašamo, kjer treba pomoči, pomagamo.« S trikratnim vzklikom Nj. Vis. princu Tomislavu, najvišjemu gasilcu, smo zaključili slovesnost. Žal, da se ne zavedajo vsi Ljubenci, kakšen pomen ima gasilstvo, ker bi sicer bolj podpirali to prepotrebno društvo. Veliko je gasilcev, ki nimajo niti lastne strehe, torej je gasilec tistega, ki ima premoženje in poslopje, ki so noč in dan v nevarnosti pred požarom. Koga boš klical pri požarni nesreči — gotovo gasilca, zato tudi gasilec kliče tebi: Prispevaj, pomagaj nam, da si zboljšamo orodje in bomo ti toliko bolj koristili v nesreči. Na pomoč!

LJUTOMER. (Požar.) Pred kratkim sta zgoreli stiskalnica in gospodarsko poslopje viničarije Hinka Cimermana v Strmču. Goreti je začelo pozno zvečer, najbrže je požar zažela zlobna roka. Viničarija sama je ostala, ker so jo ohranili gasilci, ki pa so imeli težko delo. Viničarija stoji na strmih hribu, povrhu pa je bila polna cisterna tik poleg goreče stiskalnice tako, da niso mogli črpati vode iz nje, ampak so jo morali napeljati od daleč.

NORSINCI. V teku par let smo sedaj že prišli v tretjo občino. Na vsak način tedaj napredujemo. Najprej smo bili v občini Noršinci, potem v Ljutomeru okoli, sedaj pa smo pripojeni k mestu Ljutomeru. Najprej smo bili vaščani, potem polmeščani, sedaj smo pa postali pravi meščani. Čeravno smo še vedno v Noršincih, to je tam, kjer smo bili. Do sedaj smo bili pač kmetje, ki smo sedaj pomešani z ljutomersko gospodo. Ali smo za pripojitev k mestu, nas ni vprašal nikdo, čeravno bi mu povedali svoje mnenje. Ker nas prej nihče ni vprašal ničesar, pa vendar hočemo, da nas vsaj sedaj poslušajo. Naša želja je, da nam mesto sedaj dostavlja našo pošto in dnevnike sproti, kakor se to v mestu dostavlja, da ne bomo samo mi pomagali meščanom plačevati davkov, seveda sedaj mnogo višjih, pošta pa bi se nam dostavljala vsak tretji dan ali pa drugi dan. Sedaj hočemo tudi mi biti kot meščani, da prejmemo svoje dnevnike še istega dne. Ostale želje pa bomo še merodajnim krogom sporočili ob pravem času. Tisti, ki ste dosegli eno, dosežite še drugo!

RADEČE. (Sadna razstava.) Naša sadna razstava je dosegla zelo lep uspeh. Pred otvoritvijo je predaval predsednik sadj. in vrtnarskega društva iz Ljubljane, višji sadj. nadz. v p. g. Humek Martin, ki je izčrpno predložil poslušalcem potrebo izbire pravih in priporočljivih sort za sadni trg. Opozoril je tudi na nedostatke pri obiranju in spravljaju

nju sadja, kar vpliva zelo na ceno. Po predavanju je podružnični predsednik učitelj Pečnik Ivan otvoril sadno razstavo. Na razstavi je bilo mnogo sort, dobrih in slabih. Sadjarji so razstavili res krasno sadje. Po večini so se na razstavi dočela prava imena in označile sorte, ki so za naše lege priporočljive, da se razmnože. Sadje je razstavilo 57 razstavljalcev. Razstavo pa je obiskalo okrog 800 ljudi. Na razstavi je bilo tudi majhno 3 letno požlahtnjeno drevo vipavskega kostanja maroni, ki je letos že prvič rodilo. Vzgojil ga je predsednik, učitelj Pečnik Ivan in je to drevesce vzbujalo splošno pozornost. S tem sadom je dokazal, da maroni zori v naših krajih malo pozneje, kakor naše domače vrste in bi bilo priporočljivo, da se razmnoži in naše domače sorte precepajo.

STRIGOVA. Kakor smo pričakovali, tako se je sedaj proti naši volji odcepilo od nas nekaj naselij, ki tvorijo občino Razkrižje. Čeravno v zgodovini Strigove še kaj takega ni bilo. Ljudstvo je radi ustvaritve te nove občine močno razburjeno, ker je potegnjena nova meja tako, da sega nova občina skoraj do strigovske cerkve. Novi občini so priključeni kraji, ki imajo do Strigove trideset ure hoda, nato pa še do Razkrižja eno uro. Občani bodo morali tedaj mimo Strigove hoditi k novi občini. Ta meja je tedaj čudno določena, kar vznemirja prebivalstvo, radi česar je bil občinski odbor prisiljen, da je odpisal radi cepitve občine protestne brzojavke na merodajna mesta. Seja občinskega odbora po tej cepitvi občine je bila zelo burna, nakar jo je peščica Razkrižanov zapustila, ko se je govorilo o premestitvi hrvaških učiteljev iz Strigove. Na sejo je bil povabljen tudi sreski načelnik. Ako bi se bil povabil odzval, bi bil lahko slišal želje večine.

članom Vodnikove družbe

Naše knjige so se te dni dotiskane preselile iz tiskarne v knjigovaznico. Ze v prvi tretjini prihodnjega meseca pa bo pisarna Vodnikove družbe, ta glavni stan ogromne književne vojske, pričela z razpošiljanjem letošnje izdaje. Pred koncem novembra morajo vsi naši člani že imeti v rokah naš knjižni dar.

Vsak član, ki je že storil svojo dolžnost in plačal poverjeniku 20 din, ali pa pisarni Vodnikove družbe 20 din, če želi prejeti knji-

15
Arthur
Conan Doyle

Maščevalci iz Indije

Ko bomo tam, bom svojih dve sto mož skrli v vozove in nato se s tremo napotimo nazaj. Naši ljubi sovražniki bodo seveda napadli tren, ker bodo mislili, da smo odkorakali proti jugu in da smo vsaj še dvajset milj oddaljeni, če bodo videli odhajati karavano brez nas proti severu. Tako jih bomo izučili, da bodo potej rajši poizkusili ustaviti blisk kakor pa še enkrat napadli kak proviantni vod Njenega britanskega Veličanstva. Vse gori v meni od nestrpnosti.

Elliot je svoja dva topa tako spretno okrinkal, da sta bila videti prej dva branjska soda kakor pa strelno orožje. Nedvomno bi zbužalo sum, če bi se topa videla pripravljena za boj. Topničarji bodo sedeli v vozeh poleg topov in bodo takoj pripravljene, ko bo potreba. Pehota bo spredaj in zadaj. Našim zaupnim slugam domačinom pa sem izdal drugačen načrt, ki ga seveda ne nameravamo izvršiti, zakaj če hočeš kakšno vest razširiti po vsej deželi, jo samo moraš povedati slugam domačinom in hkratu zahtevati od njih strogo molčečnost.

Ob devetih zvečer. Korakamo proti trenu. Upam, da se bo posrečilo.

5. oktobra. Ob sedmih zvečer. Zmagoslavje! Zmagoslavje! Ovenčajte naju z lovorjem, Elliota in mene! Kdo se lahko kosa z nama v ugonabljanju mrčesa! Pravkar sem se vrnil utrujen, okrvavljen in zaprašen, pa sem prej sedel, preden sem se umil in preoblekel, da

bi videl svoja junaška dejanja zapisana črno na belem, četudi le v svojem zasebnem dnevniku, ki je le zame. Vse bom obširno opisal kot pripravo za naše službeno poročilo, ki se bo moralo odposlati po povratku Elliota.

Odkorakali smo po načrtu in paleteli na tren pri vstopu v dolino. S tremo sta bili le dve slabi kompaniji 55. polka, ki bi se pravčasno opozorjeni že lahko sami uspešno branili, toda nepričakovani napad hribovskih plemen ni malenkost. Z nami vred pa so se že mogli krepko postaviti lopovom po robu. Chamberlain, odličen mlad dečko, je vodil tren. Pojasnili smo mu položaj in smo bili ob nastopu dneva pripravljeni za odhod. Vozovi so bili tako polni, da smo morali odložiti nekaj ton krme in jo pustiti na mestu, če smo hoteli napraviti prostor za sipoje (angleške vojake domačine) in za topničarje. Ob petih smo nastopili pot in ob šestih smo imeli za seboj že precej poti. Naše kritje je bilo raztreseno in kolikor mogoče malomarno. Na videz prav obupna karavana.

Kmalu sem opazil, da so se plemena tokrat resno pripravila za napad. S svojega opazovališča za platnenim zastorom voza sem videl glave, pokrite s turbani, ki so se zdaj pa zdaj pokazale izza skal in nas opazovale. Zdaj pa zdaj je stekel kak opazovalec proč, da javi naše bližanje. Šele, ko smo dospeli do Teradskega prehoda, ki je bil obdan od mrčin, orjaških pečin, so začeli prihajati Afridi

iz svojih skrivališč. Skrili pa so se bili tako premeteno, da bi bili šli mi naravnost v past, če ne bi mi poznali njih zvijačnosti. Ustavili smo se in sovražniki so začeli streljati, ko so spoznali, da so opazeni. Streljali so močno, a so slabo zadevali. Zaprotil sem Chamberlaina, naj pošlje svoje ljudi kot strelce naprej z naročilom, da se začnejo čez čas polagoma umikati, s čimer bodo Afride zvalili bliže. Ta zvijača se nam je popolnoma posrečila. Ko so se naši počasi umikali, so jim sledili sovražniki z zmagoslavnim vpitjem. Skakali so od skale do skale in vražje tulili. Njih črni, zagrizeni in posmehljivi obrazi, njih grozeči gibi in frfotajoča oblačila bi bili krasen prizor za slikarja, ki bi hotel naslikati Miltonovo predstavo vojske preklelih. Od vseh strani so pritiskali bliže, dokler niso v prepičanju, da jim je zmaga zagotovljena, opustili skrivanja za skalami in se zagnali proti nam: divje tuleča kopa ljudi. Zdaj je bil pripraven trenutek, ki smo ga sijajno izkoristili. Iz vsake špranje v vozu se je zasvetil plamen, in vsak strel je meril v množico. Petdeset ali šestdeset se jih je zvrnilo, ostali so osupnili in trenutek oklevali, nato pa so pod vodstvom svojih poglavarjev ponovno planili proti nam. Spričo našega dobro merjenega streljanja je bilo napadanje nediscipliniranih moč brez pomena. Poglavarji so popadali, a ostali so nekaj trenutkov oklevali, zatem pa so jo ucvrli nazaj proti skalam. Zdaj je nastopil trenutek, da smo mi začeli ofenzivo. Razkrili smo topove in med sovražnike so zagrmeli topovski izstrelki. Naša pehotna četica je šla za njimi in poklala in postrelila vse, ki so ji prišli pod roke. Še nikdar nisem videl, da bi se bila kakšna bitka tako hitro odločila. Umik

ge po pošti, bo dobil letos štiri izredno zanimive in skrbno opremljene knjige:

1. **Vodnikovo pratiko za leto 1938.** v redakciji dr. Pavla Karlina s pestrimi prispevki uglednih avtorjev in z ilustracijami M. Šubica, Fr. Podrekarja, V. Cotiča ter mnogimi fotografskimi posnetki.

2. **Povest Ivana Podržaja: »Strte peruti«.** Izpoved v ljubezni varanega tipičnega otroka, mračnega vojnega in razrvanega povojnega časa.

3. **Povest Ivana Potrča: »Sin«.** v kateri mladi pisatelj izredno krepko opisuje težko življenje kmetijske hiše v Halozah, življenje, ki gre po svoji naravni poti preko vseh vplivov, tradicije in vzgojnih sil.

4. **Knjigo Osipa Sesta »Enaintrideset in eden«.** So to spomini našega znanega režiserja in kulturnega delavca na burna, pisanih dogodkov polna leta ruskega ujetništva.

Vse te štiri knjige so take, da si boljših in lepših skoro ne morete želeli. Saj nihče ne bo mogel biti nezadovoljen z njimi. Vsakomur bodo prinesle kaj po njegovem okusu in želji! In vse za borih dvajset dinarjev, ki jih človek navzlic krizi, v kateri živimo, že še nekako skupaj spravi, zlasti ko ve, da bo dobil zanje tako obilnenga štiva in da jih je žrtvoval narodni kulturi, po kateri doma in na tujem sodijo naša zrelost in moč.

Torej vsi na delo za uspeh Vodnikove družbe!

Domače novosti

* **Visoko odlikovanje kneza-namestnika.** Romunski kralj Karol II. je imenoval Nj. kr. Vis. kneza-namestnika Pavla za častnega poveljnika 3. obmejnega romunskega bataljona. Častni poveljnik 2. obmejnega bataljona je kralj Karol II. Ta dva bataljona sta posebni enoti v romunski kraljevski gardi.

* **Poroka.** Prejšnjo nedeljo sta se v Novi vasi na Blokah poročila gđ. Marija Hitijeva, hči uglednega bloškega posestnika in g. Frano Ravičev, orožn. podnadarjenik v službi na obmejnem uradu v Planini pri Rakeku. Mlademu paru želimo mnogo sreče!

* **Zadružni zbornik.** Zveza slovenskih zadrug v Ljubljani je izdala ob stoletnici rojstva Mihe Vošnjaka, očeta našega zadružništva, Zadružni zbornik. Zbornik vsebuje obširen opis dela Mihe Vošnjaka na zadružnem polju, nastanek naših prvih zadrug ter raz-

loge, ki so dovedli do ustanavljanja zadrug pri nas. Zelo zanimivi so tudi članki, ki opisujejo Miho Vošnjaka kot človeka ter njegovo delo in vpliv na razvoj zadružništva v Ptuj in Istri. Za pravilno razumevanje našega zadružništva sta zelo poučna članka, ki opisujeta razvoj posameznih vrst zadrug in 30-letno delovanje Zveze slovenskih zadrug v Ljubljani, posebno ker sta ta članka podprta s številnimi statističnimi podatki. Zbornik vsebuje tudi seznam dolgoletnih in zaslužnih delavcev ter statistični pregled vsega slovenskega zadružništva in končno izveček glavnih člankov v francoščini. Bogato ilustrirani Zbornik je naprodaj po 30 Din v knjigarnah, naroči se pa tudi lahko neposredno pri izdajateljici Zvezi slovenskih zadrug v Ljubljani, Pražakova ulica 11.

* **Davkar je sprejemal podkupnino.** Pred okrožnim sodiščem v Čaku sta stala šef davčne uprave Dušan Popović in davkar Milan Kostić. Očitek: sprejemala sta podkupnino. Tako je med drugim dognano, da je Popović dobival po 2000, po 3000, pa tudi po 8000 Din »nagrade«. Popović se bo 10 mesecev pokoril v zaporu, Kostića pa so sodniki oprostili.

* **Zaklad turškega paše odkopavajo.** Okolico Kumanova je prevzela mrzlica za zlatom. Razširila se je govorica, da je na Kumanovskem polju zakopana blagajna Feti-paše, ki je leta 1912. poveljeval turški vojski na kumanovskem bojišču. Početnik izkopavanja je stari Safir Zlatanović, ki že nekaj let trdi, da je blagajna Feti-paše gotovo zakopana nekje blizu pokopališča, kjer je bil štab turške vojske in od koder je Feti-paša pobegnil, čim je bila turška fronta prebita. Razkopavanja se mrzlično nadaljujejo na različnih krajih.

* **Novice s Koroškega.** V Sv. Jakobu pri Rožu so pokopali Kovačevo mater iz Gorinčič in Grilovo mamo iz Podgrada. Obe sta bili vzorni in dobri slovenski materi.

* **Konkordat je naslov knjige,** ki jo je napisal redni profesor cerkvenega prava g. dr. Rado Kušej. Vsebina knjige je pravilen slovenski prevod te državne pogodbe, razprava o verski ravnopravnosti v Jugoslaviji, a dodani so tudi pogledi na konkordatne pogodbe drugih držav iz zadnjih let. Politične borbe, ki se je razvila v javnosti okoli te zadeve, se knjiga ne dotika. Cena v karton broširani knjigi Din 30. Naroča se v knjigarnah.

* **Pogrešan družinski oče.** Ob koncu septembra je neznano kam odšel 30-letni Jožef

Rožič, stanujoč s svojo družino v Stražišču pri Kranju. Rožič je pustil doma nepreskrbljeno ženo in otroka. Zadnjič so ga videli znanci 4. t. m. na kolodvoru v Zidanem mostu, potem je pa izginila za njim vsaka sled. Kdor bi kaj vedel o njem, naj to sporoči orožniški postaji v Kranju.

* **Prenapolnjen oddelek za nalezljive bolezni splošne bolnice v Ljubljani.** Po deželi se močno širita davica in škrlatinka. Pred tednom so sprejeli v infektijski oddelek splošne bolnice okrog 70 bolnikov, število bolnikov pa se je sedaj zvišalo na 154 in je ta oddelek že prenapolnjen. Bolniki so iz raznih krajev, največ pa jih je z Gorenjske, zlasti iz Trbiča in okolice in litijskega okraja. Davica in škrlatinka se širita tudi v ljubljanski okolici.

* **Vrsta požarov** je v zadnjem času povzročila mnogo strahu in škode na Vačah in okolici. Zdaj je gorelo posestniku Kimovcu nad trgom gospodarsko poslopje. Orožniki so aretirali nekega osumljenca, ki pa je kmalu dokazal, da je nedolžen in je bil izpuščen. Nadalje je gorelo sredi noči pri Severjevih v Hosti. Naselje je pod Vačami. Severjeva hiša je bila krita s slamo in je pogorela do tal, gasilskim četam pa se je posrečilo ogenj omejiti.

* **Smrtna nesreča.** V Cerovcu pri Rogiški Slatini je padel v globok cestni jarek 38 letni dninar Ducman Roman. Pri padcu si je prebil lobanjo in dobil težek pretres možganov. Na kraj nesreče je bila takoj poklicana reševalna postaja iz Celja. Ko so prišli po njega, je bil še pri zavesti. V bolnišnico pa so ga pripeljali nezvestnega in je po nekaj dneh podlegel poškodbam.

* **V Brezju pri Vitanju** se je med vožnjo prevrnil naložen voz na 63 letnega posestnika Bračiča Franca. Dobil je težke notranje poškodbe in zlomilo tudi križ. Po nekaj dneh je umrl v celjski bolnišnici. Nesrečnež je bil oče šestih otrok, ki trepečejo, kdo bo skrbel zanje.

* **Požar in zasledovanje požigalca.** Nedavne noči je bil požar v Radomljah v gostilni »Pri Gradu«. Požar je bil podtaknjen v kozolcu, ki je deloma pogorel. Poklicali so policijo. Policijski pes je vodil do gostilne Janežič. 1300 m daleč od požara, kjer je sedel sulošno znani požigalec, hlapec Ivan Marolt. Ker ni mogel dokazati alibija, so ga odvedli. Pred enim letom je bilo v tej vasi sedem požarov zaporedoma. Fanta so zaprli in požari so prenehali. Ko so fanta spustili na svobodo, so se požari spet začeli.

se je izpremenil v beg, beg v poplah, dokler ni od gorskih plemen ostalo nič drugega kakor majhna četa, divje bežeča v gorska skrišališča.

Toda jaz nisem bil prav nič voljan, da bi jih bil pustil pobegniti zdaj, ko so bili v moji oblasti. Nasprotno, sklenil sem jih enkrat za vselej izučiti, da jim bo v bodoče že samo pogled na naše rdeče vojaške suknjiče zbujal strah. Sledili smo beguncem tik za petami in smo prispeli v Teradsko globel tik za njimi. Postavil sem Chamberlaina in Elliota s kompanijo vojakov na obe strani, da bi bil krit v boku, in drl s svojimi sipoji in peščico topničarjev naprej, da bi ne bil pustil bežeti niti trenutka časa za odpočitek.

Naše nerodne evropske uniforme in pomanjkljiva izurjenost v plezanju pa so nas pri zasledovanju toliko ovirale, da ne bi bili mogli dohiteti prav nobenega sovražnika, če nam ne bi bil pomagal nepričakovan dogodek. Neka manjša globel se je odcepljala od glavnega prehoda, in v silni zmedbi je nekaj bežečih planilo vanjo. Videl sem šestdeset do sedemdeset Afridov, ki so hiteli v to globel. Šel bi bil mimo in zasledoval glavno četo, če bi ne bil prišel eden izmed vojakov k meni, in mi povedal, da manjša globel nima izhoda in da se Afridi, ki so zbežali vanjo, ne morejo rešiti drugače kakor skozi vrste naših vojakov. Nudila se mi je torej priložnost temeljitega obračuna z njimi. Prepustil sem zasledovanje glavne čete Chamberlainu in Elliotu, krenil s svojimi sipoji v tesni prehod in korakal v črti počasi in previdno naprej. Niti šakal bi nam ne bil mogel ulti. Uporniki so bili ujeti kakor podgane v pasti.

Globel, v kateri smo bili, je bila najmrač-

nejša in najčudnejša, kar sem jih kdaj videl. Na obeh straneh so štrlele kvišku gole pečine, po tisoč čevljev visoke, a na vrhu so se sklanjale druga k drugi, da se je videlo nebo le skozi ozko špranjo; to špranjo so še manjšali grmičji aloy in palme, ki so viseli čez rob prepada. Skalnate stene so bile pri vходу nekaj sto sežnjev narazen; ko pa smo stopali naprej, se je prostor čedalje bolj tesnil; nazadnje je lahko korakala v črti tesno stisnjena še samo polovica kompanije.

Somrak je vladal v tej skrivnostni dolinici in v motni svetlobi so velike bazaltne skale privzemale fantastične oblike. Nobene poti ni bilo in tla so bila zelo raskava, a jaz sem pogumno prodiral in opominjal možstvo, naj ima puške pripravljene za takojšnje streljanje. Kmalu sem opazil, da smo se bližali prostoru, kjer sta obe steni tvorili oster kot.

Naposled smo prišli tako daleč, da smo lahko videli skrajni konec prehoda, kjer je ležal velik kup skal. Med tem skalovjem so se skrivali naši begunci, očitno popolnoma nesposobni za odpor. Kot ujetniki bi nam bili brez pomena, zato smo sklenili pobiti jih. Z vzdignjeno sablo sem podžgal svoje ljudi k napadu. V napadu pa nas je zdajci zadržal dogodek, ki je položil temeljni kamen za vso mojo nesrečo v bodočnosti.

V skalnati steni blizu kupa kamenja, kjer so se skrivali sovražniki, je bila votlina, bolj podobna skrivališču divje zveri kakor pa človeškemu bivališču. Iz te temne luknje se je nenadno prikazal starec, tako star, da so bili vsi starci, ki sem jih videl doslej, nasproti njemu otroci. Njegovi lasje in brada so bili snežno beli in so mu segali skoro do pasu. Njegov obraz je bil gubast in rjav in koščen,

napol opica, napol mumija. Pa tako tanki in izsušeni so bili njegovi udje, da ne bi bil verjel, da je bil to živ človek, če bi ne bil videl njegovih oči, ki so se bleščale kakor dva diamanta v mahagonijevi vdelači.

Ta prikazen je planila iz brloga, se postavila med begunce in naše vojake ter nam z gibom roke zaukazala, naj se vrnemo, kakor bi tega mogočnejše ne mogel storiti noben vladar nasproti svojim sužnjem.

„Krvniki,“ je vpil z grmečim glasom in še v odlični angleščini po vrhu, „tu je kraj molitve in pokoja, ne pa morišče. Nehajte, da vas ne zadene božja jeza!“

„Proč, starec!“ sem ga nahiril. „Slaba ti bo predla, če se ne umakneš!“

Videl sem, da so se sovražniki spet opogumili in da se je nekaj mojih sipojev umaknilo, kakor da bi se balo boja s tem novim sovražnikom. Hitro sem moral postopati, če sem hotel doseči, da bo zmaga popolna.

Planil sem naprej na čelu belih topničarjev, ki so ostali pri meni. Stari možak je stopil proti nam z vzdignjenimi rokami, kakor da bi nas hotel zadržati, toda mi se zdaj ni smo mogli brigati za malenkosti, zato sem ga vsekal s sablo v tistem trenutku, ko mu je eden izmed topničarjev razbil glavo s karabinko.

Zvrnil se je v trenutku na tla in gorski ljudje so v grozi planili v nepopisno tuljenje. Sipoji, ki so bili prej kazali nekaj odpora, so se zdaj snet uvali bliže in ni trajalo dolgo, da je postala naša zmaga popolna. Nobeden izmed sovražnikov ni živ zapustil globeli. Naše izgube v vsej bitki so bile neznatne: trije mrtvi in kakšnih petnajst ranjenih.

* **Mladeniči rekruti**, ki ste potrjeni k vojakom in imate pravico do osvoboditve, skrajšanega roka službe, čimprejšnjega vstopa v kader, odložitve službe v kadru, informirajte se in uredite svoje zadeve pravočasno! Pojasnila daje za malenkostno plačilo Per Franc, kapetan v pokoju, koncesionarna pisarna, Ljubljana, Maistrova ulica št. 14. Za odgovor je priložiti kolek ali znamko za 6 dinarjev.

* **6 letna deklica med nebom in zemljo.** Otroci trboveljskih rudarjev so se nedavno igrali v bližini žične postaje, na tako imenovanem »Limbergu«. Med njimi je bila tudi 6 letna deklica Anica Flis. Nič hudega sluteč, se je dekletce splazilo skozi ograjo ter prilezlo do žične postaje. Na tem mestu se vozijo vozički tako nizko, da se je dekletce lahko prijelo za ročaj žičnega vozička. Komaj je Anica prišla za ročaj, se je voziček premaknil in deklico potegnil s seboj. Ko so otroci videli nesrečo, so zakričali. Voziček pa je vlekel Anico vedno višje in višje. Starejši med otroki so ji klicali, naj se spusti z vozička, vendar je bilo dekletce tako prestrašeno, da se tega ni upalo storiti. Šele kakih 200 metrov vstran je dekletce zaradi onemoglosti spustilo ročaj in padlo 30 metrov globoko. Anica si je pri padcu zlomila le nogo in nekoliko potokla po obrazu.

* **Ferš obsojen na 20 let robije.** V tajni razpravi je sodil mariborski kazenski senat pod predsedstvom dr. Tombaka 20 letnega delavca Maksa Ferša zaradi zverinskega roparskega umora v Bresternici. Ferš je 16. julija napadel posestnico Kristino Gselman in jo z nožem zaklal ter izropal hišo. Ferš je bil obsojen zaradi umora na 20 let robije.

* **Dolg mu je povrnil z nožem.** Pri Sv. Križu nad Mariborom je pos. sin Kristl Harih med kožuhanjem terjal svojega prijatelja vpričo drugih ljudi za 1600 din, katere mu je dolgoval. Ta terjatev vpričo vseh je dolžnika tako razjezila, da je navalil na Hariha z nožem ter mu prebodel pljuča.

* **Težka avtomobilska nesreča.** Blizu Gorij pri Bledu se je zgodila huda nesreča, ki je zahtevala dve smrtni žrtvi. Tovorni avtomobil trgovca Resmana iz Zapuž je peljal koks v Gorje. Nazaj grede pa je na avto naložil nekaj ljudi, ki so se peljali v Zapuže. Na cesti se je avto srečal z vozom, kateremu se je hotel umakniti, pa je po nesreči zavozil pod cesto. Pri tem sta našla smrt Kunstelj Jakob, trgovec iz Gorij, in Kenda Ivan z Bleda. Težko se je ponesrečila tudi gđ. Verica Sodja iz

Po boju sem iskal truplo starca, a ga ni bilo več na mestu. Niti slutiti nisem mogel, kam in kako je izginilo. Njegova kri naj pade na njegovo glavo. Še zdaj bi živel, če ne bi bil oviral, kakor pravijo naši vojaki doma, uradnika pri izvrševanju njegovih dolžnosti.

Vojaki domačini so mi pripovedovali, da se je imenoval Gulab Šah in da je bil eden izmed najvišjih in najsvetejših budistov. V pokrajini je slovel kot prerok in čudodelnik. Zaradi tega, da je nastalo tolikšno razburjenje med Afridi, ko so ga videli ubitega. Pripovedovali so mi tudi, da je živel že za časa Tamerlanovega pohoda l. 1397. v isti votlini. Pa še mnogo drugih nesmiselnih reči so mi nagobezdali.

Sel sem v votlino. Kako more človek le en sam teden živeti v njej, mi je uganka, kajti visoka je komaj malo čez štiri čevlje in silno vlažna in bedna. Edina njena oprema sta bili lesena pručica in raskava miza s kupom peramentnih zvrtkov, počekanih s hieroglifi. No, zdaj je na drugem svetu, kjer ga bodo naučili, da je sveto pismo več kakor vsa njegova boganska čarovnija. Pokoj z njim!

Elliot in Chamberlain nista mogla dohiteti glavne čete bežečih Afridov, kar sem bil delež že v naprej. Zato pripada glavni delež na zmagi meni. Morda me bodo tudi pohvalili v »Voinem listu«. Mislim, da vodja upornikov Zeman zdaj zasluži svoj dalinogled, saj mi je dal priložnost, da sem se lahko izkazal. Nekaj moram zaužiti, ker sem silno lačen. Slava je nekaj sijajnega, a od nje ne morem živeti.

6. oktobra ob 11. uri dopoldne. Zdaj bom poizkusil kolikor mogoče mirno in natančno opisati, kaj se mi je zgodilo preteklo noč.

Tkanine

za damske obleke in kostime

BARHENT v raznih barvah in vzorcih	15	VOLNENA TKANINA vzorčasta	45
NOVOMODNE volnene tkanine za obleke	23	VOLNENA TKANINA za sportkostime in plašče	68
CREPE DE CHINE v vseh barvah	24	ENOBARVNA la volnena tkanina za boljše obleke	98

Sternceki

CELJE 97

UEN-K-NORU-N-LOZJ

Mrzlega Studenca, ostali pa so odnesli težje in lažje poškodbe. Nepoškodovana sta ostala šofer in pa Ulčar Matko, ki je z otrokom skočil v pravem času iz avtomobila. Ivan Kenda je bivši lastnik »Park hotela«, blejskega gradu in jezera — Jakob Kunstel je bivši župan v Gorjah, kjer je imel gostilno in trgovino.

* **Vlom v občinsko pisarno.** V Poljanah nad Škofjo Loko je bilo nedavno v noči vlomljeno v občinsko pisarno, ki je v gasilskem domu, kjer nihče ne stanuje. Zlikovci so s cepinom ali krampom udri v pisarno in odnesli 8000 din. Doslej niso še izsledili tatov.

* **Ljubezenska žaloigra gluhojemca.** V Mariboru je stanoval gluhojemec 36 letni čevljar Alojz Uršič s svojo ženo ter dvema otroko-

ma. V njegovem stanovanju, ki sestoji iz sobe in kuhinje, je stanovala tudi 29 letna postrežkinja Pavla Tisnikarjeva. Med Uršičem in Tisnikarjevo je vladalo že dalj časa ljubavno razmerje in je bil Uršič silno ljubosumen. Preteklo soboto je prišla Pavla Tisnikarjeva pozno domov in se je hotela takoj podati k počitku. Uršič je s svojo ženo in otrokoma bil v kuhinji, kjer je popravljaj čevlje. Nenadno pa je iz kuhinjskega predala vzel britev, planil v sobo, zgrabil Tisnikarjevo ter ji z britvijo prerezal vrat. Tisnikarjeva se je takoj zgrudila na tla in obležala v mlaki krvi. Nato si je Uršič z britvijo še sam prerezal vrat in sicer s tako silo, da je britev ranila celo kosti. Uršič se je zgrudil

Nisem nagnjen k sanjam in tudi duhov doslej še nisem videl. Zato ne morem doumiti tega čudnega dogodka, ki bi ga smatral za sanje, če ne bi bil potem slišal zvonca. Sicer pa hočem v nastopnih vrstah povedati vse, kako se je zgodilo.

Elliot je bil sinoči pri meni v šotoru. Kadi-la sva do okoli desete ure. Potem sem šel okoli našega taborišča in ko sem videl, da je bilo vse v redu, sem zlezal v posteljo. Komaj sem od velike utrujenosti zadremal, me je zbudil lahen šum. Pogledal sem proti vходу v šotor in zapazil tam moža, oblečenega v azijsko obleko. Tujec je stal negibno in strmel vame s svečano grozečim izrazom. Moja prva misel je bila, da je možak eden izmed fanatičnih gazi-jev (indijskih borcev proti ne-jevernikom) ali pa kak Afganec, ki se je pripravil k meni, da me ubije. Zato sem hotel planiti z ležišča, da bi se bil branil, a sem bil iz nepojasnjene vzroka čisto brez moči. Silno sem bil utrujen in nobene volje nisem imel. Če bi mi bil kdo hotel zasadiiti bodalo v prsi, ne bi mi bil mogel tega ubraniti. Mislim, da velike strupene kače tako omotijo ptico, kakor je mene ta mračni tujec. Moje misli so bile čisto jasne, a moje telo je bilo neokretno, kakor bi bil še spal. Nekajkrat sem zavrnil oči in si poizkusil dopovedati, da je vse to čista domišljija. Čim pa sem spet odprl oči, sem videl, da je neznanec še zmerom upiral vame svoje ledene, grozeče oči. Njegov molk je bil neznosen. Čutil sem, da moram svojo utrujenost vsaj toliko premagati, da ga bom lahko nagovoril. Naposled sem lahko izrekel nekaj besed in vprašal vsiljivca, kaj hoče od mene.

„Poročnik Heatherstone,“ je odgovoril po-

časi in resno, „vi ste storili danes najgrše dejanje, največji zločin, ki ga lahko stori človeška roka. Umrili ste trikrat blagoslovljenega in najčastitljivejšega moža, popolnika prve stopnje, ki je živel višje življenje več let, kakor štejete vi mesecev. Umrili ste ga v času, ko je njegovo delo obljubljalo doseči višek in stopnjo svetega spoznanja, katero bi približalo človeka za korak stvarniku. Zločin ste storili brez vzroka, brez izzivanja, v času, ko se je sveti mož zavzel za ljudi v stiski.

Poslušajte me, poročnik Heatherstone. Ko so se modri možje pred več tisoč leti posvetili mistični vedi, so dognali, da kratko človeško življenje ne zadošča za dosego viška dušnega življenja. Zato so si takrat prizadevali podaljšati življenje. Spričo poznavanja naravnih skrivnosti se jim je posrečilo telesa utrditi proti boleznem in starosti. Nerešeno jim je ostalo še samo vprašanje, kako se ubraniti napadov hudobnih in nasilnih ljudi, kakršnih je zmerom dovolj, da ubijajo tiste, ki so modrejši in plemenitejši od njih. Ker se to ne da preprečiti z nikakimi neposrednimi sredstvi, so poklicali na pomoč skrivne sile na ta način, da zadene vsakega takega zločinca neogibna kazen. Z zakoni, ki jih ni mogoče odstraniti, je neoprekčno določeno, da mora biti ugonobljen vsakdo, ki preliče kri do izvestne etnične svetosti doselega brata. Ti zakoni veljajo že danes. John Heatherstone in no teh zakonih ste obsojeni. Kralji in cesarji so brez moči proti tem silam. V prejšnjih časih so puščevali ti zakoni trepetno, tako da je morilec umrl hkratu z žrtvijo.

(Dalje prihodnjič)

* **Tretji član ciganske razbojniške tolpe ubit.** Blizu Dolnje Lendave je bil ubit glavni kolovodja ciganske roparske tolpe, 40 letni Jožef Kokaš-Kovačič-Sarkezi, njegov 19-letni sin Mijo pa težko ranjen v pljuča in desno nogo. Prepeljali so ga v bolnišnico v Čakovcu, kjer so mu nogo odrezali. Ciganski razbojnik so se skrivali večina pri svojem pajdašu Josipu Kramaru pri vasi Hotizi, občina Gaberje. Po aretaciji razbojnika Stefana Baranje, ki je bil v ponedeljek ubit v gozdu Muršak, je bil aretiran tudi Lojze Horvat, znan pod imenom Berger. Njega so vodili orožniki v Vinico, pa je spotoma navlil na podnarednika Damjanovića in ga udaril tako močno, da se je zgrudil. Drugi orožnik je bil namreč za trenutek nekam odšel. Čeprav uklenjen je razbojnik Damjanovića pobil na tla in zbežal, toda orožnik je vstal in streljal za njim. Zadel ga je in cigan je obležal mrtev.

* **Divji merjasec raztrgal kmeta.** Pri vasi Velika Sela blizu Brčkega so organizirali kmetje lov na divje prašiče. Kmet Musa Mamuzič je čakal v zasedi, pa ga je napadel velik divji merjasec, a puška je Mamuziču odpovedala. Merjasec je navalil nanj in ga raztrgal. Predno so prihiteli kmetje in ubili razjarjeno žival je bil Mamuzič že mrtev. Ubiti merjasec tehtal okrog 300 kg.

* **Nesramen kolesar.** 63-letni posestnik Ivan Mislovič iz Medtribnika je po cesti peljal s kravami poljske pridelke proti domu. Od zadaj je privozil neznan kolesar. Sunil je Misloviča, da je padel pod voz in dobil hude notranje poškodbe. Kolesar jo je s kolesom pobrisal dalje in ga sedaj iščejo orožniki. Misloviča pa so prepeljali v bolnišnico.

* **Zagonetna smrt.** V vasi Bogojina so domači našli mrtvega 22 letnega posestnikovega sina Antona Padariča. V roki je držal lovsko puško, dočim je bil njegov vrat prestreljen. Ni še dognano, ali se je mladenič po nesreči ustrelil ali pa je šel prostovoljno v smrt.

* **Vse je zgorelo** viničarju Josipu Oresku pri Sv. Trojici. Domači so se komaj sami rešili. Kako je požar nastal, še ni ugotovljeno, sumijo pa, da gre za zloben požig.

* **Po enem letu razjasnjen vlom.** Tezenskim orožnikom se je posrečilo izslediti vlomilce, ki so pred letom vlomili v pisarniške prostore tekstilne tovarne Hugo Štern na Pobrežju ter odnesli nekaj nad tri tisoč dinarjev gotovine. Vlomilca sta roparski morilec Karl Štern, ki je bil pred časom od mariborskega sodišča obsojen na dosmrtno robijo zaradi sodelovanja pri roparskem umoru finančnega preglednika Stranjška in 18 letni delavec Jožef Schwarz, ki je vlom priznal in opisal podrobnosti.

* **Radi neozdravljive bolezni v smrt.** Oni dan se je podal v Mariboru s doma 56 letni upokojeni dvorni orožnik Emerik Trafela pod pretezo, da gre k zdravniku. Ker ga pa le ni bilo cel dan nazaj, so ga šli domači iskat ter ga končno našli obešenega na podstrešju hiše, kjer je stanoval.

* **Ogenj v Hočah.** Posestniku Francu Preglju v Zgornjih Hočah je pogorelo gospodarsko poslopje in ima preko 35.000 Din škode. Požiga je osumljena 17-letna Ivana F., ki so jo orožniki aretirali.

* **Utopljenec v Dravi.** Pri Sv. Lovrencu na Pohorju je naplavila Drava truplo 55-letnega Petra Razbornika iz Vurmata pri Selnici ob Dravi, ki so ga pogrešali od 24. septembra. Ker niso ugotovili na truplu nikakršnih znamenj, ki bi kazala na nasilno smrt, prevladuje mnenje, da je šel Razbornik prostovoljno v smrt.

* **Pastir na bikovih rogovih.** V Ziničah v Slov. gorah je 11 letni hlapec Franc Ferk gal živino na pašo. Med živino je bil tudi razburljiv bik, ki se je pognal proti pastirju, ga treščil na tla, nabadal vanj z rokami, da so vsega zdelanega in nezvestnega pastirja z nevarnimi poškodbami po vsem životu morali prepeljati v bolnišnico.

* **Na Dravskem polju gori.** V Zgornjih Jablanah, občina Cirkovce, je na gospodarskem poslopju posestnika Fingušta Jožefa na nepojasnjen način nastal požar. Vse poslopje je pogorelo. Požar je uničil tudi vse poljske pridelke in gospodarsko prodje. Škoda znaša približno Din 70.000. — Drugi nepojasnjeni požar pa nam javljajo iz Šikol, kjer je pri

posestnici Mariji Veranič pogorelo gospodarsko poslopje in znaša škoda 12.000 Din.

* **Trčila sta vlak in avtomobil.** Prejšnji torek ob polsedmi uri je krenil s kolodvora osebni vlak proti Ljutomeru. Ko je privozil do ceste, ki pelje proti Beltincem in križa progo, je lokomotiva z vso močjo zadela v zadnji del velikega tovornega avtomobila, ki je prav ta hip vozil čez tračnice. Lokomotiva je zgrabila samo karoserijo in prevrnila avtomobil. Zaboji, v katerih so bile kokoši in jajca, so popadali na cesto in v jarek. V avtomobilu je sedelo četvero ljudi, ki pa se jim ni nič zgodilo. Avtomobil je poškodovan samo v zadnjem delu in so razbita stekla. Do nesreče je prišlo radi tega, ker zapornica ni bila spuščena.

* **Nesreča rudarja.** Zdolšaku Ludviku v rudniku Stanovsko se je pripetila pri delu v jami nesreča. Ko je kopal premog, se je z desne strani sesula nanj večja plast zemlje s premogom vred. Zgrabilo mu je desno nogo pod kolonom in mu jo strlo. V bližini nahajajoči se delavci so na Zdolšakov krik priskočili takoj ponesrečenemu tovarišu na pomoč in ga rešili nevarnega objema. Ranjenca z zlomljeno nogo so odpemili v bolnišnico.

* **Avto ubil konja.** Na banovinski cesti med Lovnikom in Poljčanami je prometna nezgoda zahtevala za žrtev lepega konja. Trčila sta skupaj tovorni avto nekega posestnika iz Lovnika ter dvovprežni voz pos. Habbana Antona iz Draže vasi pri Ločah. Lastnik avtomobila je na licu mesta izplačal za povoženega konja odškodnino 4.500 Din.

* **Težka nesreča** je doletela posestnika Fr. Grbca iz Setnika nad Polhovim gradcem. Pri skladanju drv se je podrla nanj cela skladovnica in mu zmečkala prsni koš.

* **Zasledovan tihotapec in tat živine.** Iz hleva posestnika Alojzija Kučaja v Stolovniku pri Rajhenburgu sta bila oni dan ukradena dva rjava konja, prvi star 8, drugi pa 9 let. Ukradla sta ju Karol Brence in Mihael Lesnjak, ki sta konja zapregla v voz in izginila iz vasi. Brence se je že naslednji dan vrnil in so ga orožniki kmalu izsledili in prijeli. Lesnjak pa, ki je znan prekupčevalec živine, je z ukradenim konjem pobegnil najbrž proti Mariboru in dalje proti avstrijski meji, kjer bo poskušal konja prethotapiti čez mejo. O tatvini in Lesnjakovi nameri so bile takoj obveščene obmejne orožniške postaje.

* **Zaplenjena zlata verižica.** Sentviški orožniki so oni dan aretirali poleg drugih ciginov tudi ciganko Cvetko Rajnhardovo, ki je imela dolgo, zlato verižico z obeskom v obliki srca in vdolanami kamenčki. Ciganka je verižico nedvomno nekje ukradla ali prišla do nje sleparskim potom. Lastnik naj se javi orožniški postaji v St. Vidu pri Ljubljani.

* **Cigani odnesli 55 parov čevljev.** Ciganske tolpe v Beli Krajini postajajo vedno bolj predrzne. Pred nekaj dnevi so vlomili cigani Hudoroviči v trgovino Franca Fabjana v Starem trgu pri Črnomlju ter odnesli 55 parov čevljev in pa večjo količino usnja. Ko so jih pričeli orožniki zasledovati, so pobegnili, a že prejšnje dneve so zagrešili po črnomeljski okolici več vlomov. Pobegnili so proti vrhu in dalje v gozdove. Cigani so oboroženi z vojaškimi puškami in samokresi.

* **Čuden kirurg.** Nekaj trgovski pomočnik iz Ljubljane je bil obsojen na 2 meseca zapore pogojno za 2 leti, ker je nekemu dekletu odpravil plod z operacijo, katero je izvršil z navadno — žlico. Dekle, ki je bilo tudi obsojeno na mesec dni zapore pogojno za 2 leti, si je zdravilo posledice te operacije z žlico v bolnišniški polni štiri mesece. Neka prijateljica, ki je dekle peljala k temu trgovskemu pomočniku, je bila pa obsojena na 1200 din denarne kazni pogojno za 2 leti.

* **Smrtna nesreča na lovu.** Družba starejših lovcev se je udeležila lova v bližini Županove jame pri Grosupljem. Po končanem prvem pogonu se je vsa družba zbrala ter jih je vodja lova odpeljal na nova stojišča za drugi pogon. Prvo stojišče je bilo odkazano tovarišu Vodopivcu. Preden je bilo zasedeno zadnje stojišče, je počil strel na prvem stojišču. V dobri veri, da je streljal Vodopivec na lisico, ki se, kakor je vsem lovčema dobro znano, kaj rada izmuzne pogonu psom, ni

posvečala družba temu strelu nobene pažnje. Pogon se je vršil nemoteno dalje; trajal je dobre pol ure. Po končanem pogonu je zbral vodja lova družbo še štirih lovcev, ki se je podala proti prvemu stojišču in tam našla pokojnega Vodopivca na tleh z zvežavo rano na glavi. Po vseh okoliščinah sodeč, se je zgodila nesreča na ta način, da se je trhel hlood, na katerem je sedel sesul, ter se mu je pri padcu sprožila puška.

* **Drzen vlom v trgovino.** V nedavni temi, deževni noči so neznan storilci vdrl v trgovino Jožefa Libovška v Skaljah. Na zapah-njenem oknu trgovine so zlomili ključavnico, nato pa so z drogom iztrgali železno omrežje iz okna ter prišli na ta način v trgovino. V trgovskem lokalu so vse navzkrižem razmetali. Iskali in vzeli pa so samo živila in nekaj manufakture. Da bi dobili potrebne vreče za prenos živil, so stresli na kup Kneip-povo sladno kavo, otrobe in koruzo ter vse skupaj premešali. Povzročili so trgovcu 4000 din škode.

* **Zaradi uboja prijatelja — 2 in pol leta.** Ljubljanski kazenski senat je obsodil že skoraj 21 let starega Avgusta Zupančiča iz Vel. Poljan pri Moravčah, na dve in pol leta robije zaradi zločinstva uboja. Julija letos je s kolom potolkel na tla svojega dolgoletnega prijatelja Jožefa Brinovca. Najprej ga je udaril po glavi, nato po hrbtu in rokah. Brinovec je umrl v splošni bolnišnici. Zupančič se je izgovarjal, da ga je hotel prijatelj napasti z nožem. Priče pa so povedale, da je obtoženec Brinovca napadel iz zasede, ko ga je čakal za grmovjem. Prav ta uboj osvet-ljuje žalosten pojav, kako je demon alkohol — žganje napravil ljudi surove.

* **Glavni vzrok Korpjarjeve smrti.** Razte-lesenje trupla 54-letnega Franca Korpjarja, ki je bil zasačen pri tatvini kokoši in pretepen. Komisija je ugotovila, da je trpel po-kojni Korpjar Fran na vnetju možgan ter izrednem poapnenju srca, kar je poglavitni vzrok, da je v torek zjutraj v splošni bolnišnici umrl. Nadalje je komisija dognala, da so bile poškodbe, ki mu jih je prizadaj hlapec F. Krumpelj, ko je zasačil Korpjarja pri tatvini kokoši, povsem neznatne odrgnine ko-že in da tudi lobanjska kost ni bila počena.

* **Huda sestra.** Pred sodiščem se je zagovar-jala posestnica Marija eBrgez iz Rač, ker je napadla in pretepla svojega brata Jožefa. Ta brat je pognal najprej 20.000 din dediščine po grlu, potem pa se je zatekel k svojim se-stram Mariji in Katarini, ki sami gospoda-rita. Ni hotel nič delati, sestram je kmalu začel presedati, pa sta ga napodili od hiše. Ker ni šel zlepa, ga je sestra Marija prav nočeno obdelala z nekim polenom, da je za-dobil precejšnje poškodbe. Zaradi tega se je sedaj moral pred sodiščem zagovarjati ter je bil obsojen na 1 mesec zapore, pogojno na 2 leti.

Popotnikova torba

Pet let po nedolžnem v ječi

Pred mariborskim sodiščem se je vršila te dni razprava proti 40-letnemu posestniku Jakobu Rozmanu, ki je bil 1932 obsojen zaradi umora preužitkarice Ane Tomažičeve na Pavlovskem vrhu na 15 let robije. Z Rozmanom vred je bil takrat obsojen tudi 48-letni posestnik Miha Ivanuša, in sicer na 20 let robije. Obstožena sta bila, da sta po zrelem preudarku ter iz koristoljublja zadavila že priletno preužitkarico Ano Tomažičevo. Rozman je že od vsega početka tajil in tudi danes še vedno tají vsako zvezo z zločinom. Oba obsojenca sta takoj po obsodbi vložila priziv na apelacijsko sodišče, ki je pa 14. decembra 1932 sodbo potrdilo. Rozman je tudi v letu 1933 napravil prošnjo za obnovitev procesa pri Stolu sedmorice, ki je pa prošnjo zavrnil. V tem času je Rozmanov zagovornik zbral razno gradivo in priče, na podlagi česar je letos spet vložil prošnjo za obnovitev procesa, kateri je sodišče ugodilo, ker so bili po-

dani bistveni novi razlogi. Po večurni razpravi so prišli sodniki do sklepa, da je Jakob Rozman nedolžen in se oprosti vsake krivde in kazni. Takoj po končani razpravi je bil Rozman izpuščen. Pred jetnišnico ga je čakalo mnogo domačinov, ki so ga spremlili domov.

Otrok zažgal domačijo

Poljčane v oktobru.

Nedavno popoldne je nastal požar pri posestniku Korošcu Viktorju v Razgoru, katerega posestvo je na samotnem gričku pod drugo uro od Poljčan. Požar je zakrivil njegov 4 letni sinček Adolf, ko se je igral z vžigalicami. Mikalo ga je speči kostanj. In že je prinesel kup slame sredi hiše in zakuril. Razen v hiši je napravil ogenj še v veži in pred hišo tik pred skednjem, kjer je bilo spravljeno seno. V ogenj je vrgel povsod po nekaj kostanja. Ko je bežal spet v hišo, je veter zanesel iskre na seno, ki se je vnelo. Nesrečo je opazila mati na bližnji njivi. Obupno je zaklicala na pomoč. Prihitiel je mož, pritekli so sosede. Najprej so spravili na varno otroka, potem pa še živino. Gašenje je bilo težavno, ker je bila voda daleč spodaj v dolini. Hišo so vendarle obvarovali, medtem ko je gospodarsko poslopje pogorelo do tal, z njim vred tudi večina količine sene, koruze, fižola, dva pluga, 3 polovnjaki droži in nekaj obleke. Zavarovalnina znaša 10.000 Din.

Žrtev brezobzirnega avtomobilista

Domžale, oktobra.

Nedavno je sedel 23 letni delavec Franc Polž v večji družbi fantov, potem je pa odšel domov. Okrog polnoči ga je pa našel mrtvega in v mlaki krvi sin gostilničarja Janežica ob zapornicah kamniške proge. Po vseh znakih sodeč, je nesrečnega Polža, ki je bil na kolesu, podrl neznan avtomobilist. Zaleteel se je vanj s tako silo, da mu je strl prsni koš in zlomil spodnjo čeljust, nesrečnej pa ima tudi veliko rano na levih senci. Tudi kolo je bilo razbito, sprednji del ves zvit in zmečkan. Ponesrečeni Polž je imel na sebi Bat'ove čevlje, ki so mu pa pri silnem sunku odleteli z nog in so jih našli na drugi strani ceste. Pokojni France Polž je bil že dalj časa brez posla in je živel pri starših v Domžalah. Njegov oče je zidar in mora preživljati kopico otrok. Za neznanim, brezobzirnim avtomobilistom, ki se za svojo žrtev sploh ni zmenil, poizvedujejo orožniki.

Požig in tatvina

Cerklje ob Krki, oktobra.

Preteklo soboto proti enajstim ponoči je nenadno nastal ogenj v vinski gorici Piroškem vrhu ter je do kraja uničil hram posestnika Janeža Kožarja. V hramu je bilo 19 hl izvrstnega dolenskega vina, dve škropilnici in razni drugi predmeti, da ima Kožar nad 30.000 din škodo. Zavarovan ni bil. Gre za zločin zlobnega masčevalca. Orožniki so bili v naglici alarmirani in so pohiteli na pomoč. Za seboj niso zaklenili vežnih vrat orožniške stanice in že je neki falot izkoristil priliko, da je ukradel skoro novo moško kolo kaplarja Vilendetiča. Kolo je odpeljal v hosto pri Bušci vasi, kjer ga je razbil in razrezal usnje in gumi, da ima kaplar nad tisoč din škodo. Kapl. Vilendetič je pri nas komaj par mesecev in je v tej dobi izsledil že večje število brezvestnežev, ki z dinamitom lovijo ribe v Krki. Požigalcu in tatu so orožniki že na sledu.

Drugi se redijo — kmet pa strada

Moravče, oktobra.

V letošnjem deževju se je zaredilo izredno mnogo raznih škodljivcev, ki uničujejo že tako skromne poljske pridelke. Najprej so se

pojavile gosenice v toliki množini, da jih ni bilo mogoče pokončati. Napol zrelo sadje so kvarili polhi, ki so obdelali ponekod kar vsa drevesa. Veveric že ni bilo zdavnaj toliko ter so bile tako predrzne, da se niso dale odgnati. Kostanj, kolikor ga je bilo, so raznesle vrane in šoje; jazbeci pa so napadali koruzo, posebno tam, kjer so njive blizu gozda. Na jesen so se pa tako razmnožile srne, kot še doslej ne pomnimo. Pase se jih kar po več skupaj kakor drobnica. V dolino ne zaidejo rade, po hribih pa so požrle mnogo ajde. Zdaj ko je požeta, so se spravile na repo in kofenje. — Tako škodljive živali bi bilo treba iztrebiti; lovci pa jim, kakor je videti, prizanašajo.

Avto v prepadu

Kakor navadno, so oni dan odpeljali iz Vrtnikovega mlina na Bregu pri Ptujju moko v Celje. Avto je šofiral že dalje časa uslužbeni in dovolj zanesljivi 23 letni šofer Karel Perša. Ko sta z gospodarjevim sinom v Celju razvozila moko naročnikom, sta se proti večeru vračala proti Ptujju. Na cesti pri Poljčanah pa je na ostrem ovinku zaradi spolzkih tal nenadno zaneslo avto na stran. Avto je tresčil čez škarpno v precejšnjo globino. Šofer je dobil po vsem telesu zelo hude poškodbe, Vrtniku pa se je zlomila desna noga. Seveda se je tudi avto precej razbil in je bila vendarle sreča, da nista oba voznika obležala pod ruševinami na mestu mrtva.

Naši na tujem

Iz kolonij naših ameriških rojakov

V Ameriki se išče bivališče Ivana Furlan in Lidije Furlan rojenih v Brjah pri Gorici — Italija. Kdor bi znal podatki kakšna pojasnila o njih bivališču, je naprošen, da javi na sledeči naslov: Alojzji Curk (teta omenjenih) Črni potok št. 29, srez Kočevje, Dravska banovina, Jugoslavija.

Miha Skraba v Rittmanu je izgubil 10 letnega sinčka Lojzka, ki ga je, ko se je s tovariši igral, zasula plast zemlje. Nesrečni deček je bil takoj mrtev. V Clevelandu so umrli Marija Jaksetič, rojena Šestan, stara 47 let, doma iz vasi Kotečvo pri Ilirski Bistrici, Janez Tratar, star 14 let, rojen v Ameriki, Marija Praznik, rojena Krajšek, stara 57 let, doma od Sv. Križa pri Litiji in Anton Planinšek, star 50 let, doma s Peči nad Višnjo goro, odkoder je prišel v Ameriko pred 32 leti. V Violettu je umrl Josip Panjan, star 81 let, doma iz okolice Metlike. V Walkersville je umrl Franc Benčič, star 62 let, doma iz Črnomlja.

Iz Dortmund-Evinga (Nemčija) nam pišejo. (Zahvala.) V petek 1. okt. t. l. smo pokopali mojega ljubega moža in skrbnega očeta šestih otrok, Antona Gorška. Mnogo prezgodaj nas je moral zapustiti, star komaj 52 let. Umrl je naglo za srčno kapjo. Zalibog smrt ne izbira, vzame tudi tistega, ki se najmanj nadeja. Trije otroci so še nedorasli. S tem se prisrčno zahvaljujem Jugoslovanskemu narodnemu društvu in njega predsedniku, za krasen venec, za denarno podporo in za predsednikove prisrčne besede ob grobu. Moja zahvala pa naj velja tudi vsem prijateljem in znancem, Slovincem in Nemcem, ki so ga v tako obilem številu k večnemu počitku spremili. Najtoplejša hvala vsem! — Leopoldina Goršek.

Westfalsko pismo

Buer-Hassel, v oktobru

Jugoslovansko narodno društvo in Buer Hasselu je imelo 3 t. m. v gostilni Vibusch svoje glavno zborovanje in poročilo letnega delovanja. Na zborovanju je soglasno izvoljen stari odbor: za predsednika Franc Jezeršek, za podpredsednika Anton Stergar, za tajnika Mihael Korun, za blagajnik Marko Sulfer, pregledniki Franc Semitar in Jozef Marks. Prav lepo poročilo o letošnji vožnji na do-

pust v Jugoslavijo sta dala nas podpredsednik A. Stergar in tajnik M. Korun. Oba sta prinesla prav lepe vtiske. Po vsem se vidi, da se danes naša Jugoslavija silno trudi in deluje v političnem kakor tudi v socialnem oziru za dobrobit naroda. Vsem znancem in sorodnikom se prisrčno zahvaljujeta za lep sprejem v domovini. Tajnik Mihael Korun je obhajal dne 23. septembra s svojo ženo Marijo srebrno poroko. Člani našega društva smo ga obiskali s čestitko ter mu v ta spomin podarili malo darilo. Dospa A. Kurent predsednica Zveze vseh ženskih društev je spregovorila obema srebrnima poročencema kakor tudi njegovim družini prav iz srca ganjene besede. Korunu se zahvaljujemo vsi za njegov trud in delo pri vstanovitvi novega narodnega Jugoslovanskega društva v Hasselu. Obenem smo se tudi spominjali našega mladega vladarja ter mu trikrat zaklicali: Živel, naš kralj Peter II živel kraljica Marija! Čuvajmo Jugoslavijo!

Kanadsko pismo

Noranda Qe., septembra.

Zalostno vest naznanjamo iz tukajšnje naselbine, da je umrl v bolnišnici naš priljubljeni tovariš Ivan Snój. Pokojnik je bil Ljubljančan, v Kanado je pa prišel 1928. Leta 1934. je obiskal v domovini svoje sorodnike. Kdo bi verjel, da se je po nekaj mesecih od diha za vedno poslovil od svojih bratov, sester in od svoje ljube matere, ki ga je kljub svojim letom še zdrava in z največjim veseljem pričakovala, da se spet vrne. Snój je delal več let v tukajšnjem zlaterni rudniku, potem pa je kupil hišo in si služil kruh tako, da je imel ljudi na stanovanju. Na posledicah nenadne operacije slepida pa je 31. avg. umrl. Njegov pogreb je pokazal, kako priljubljen je bil med nami. Celotno daljnih mest so prišli rojaki na pogreb in mu tako izkazali zadnjo čast. Pokojni Ivan je bil zaveden in napreden Slovenec in je vsakemu rad pomagal po svoji moči, dostikrat tudi v svojo škodo. Zelo ga bomo pogrešali v naši sredi. Srčna njegova želja v zadnjih dneh je bila, da bi še enkrat videl svojega brata Antona, živečega v Parkville (Minnesota) v Združenih državah. Brat se je takoj podal s svojim avtom na pot, ko je bil prejel brzojav, toda tako daleč je imel do umirajočega brata, da je šele po tridnevni vožnji tja prispel. Žal je bilo že prepozno, ker je Ivan že prejšnji dan umrl. Zahvala gre vsem darovalcem krasnih vencev, ki so počastili z njimi spomin pokojnega prijatelja, ki je izgubil svoje mlado življenje v tujini. Naj mu bo lahka kanadska zemlja! Njegov spomin bo živel med nami. Njegovi rodbini izrekajo iskreno sožalje pokojnikov prijatelji.

ABSTINENT IZ PREPRIČANJA

Lojze: »Jaz sem abstinent iz prepričanja.«

Miha: »Kdo te je pa prepričal?«

Lojze: »Moja žena.«

PRI FOTOGRAFU

Nevesta: »Ali bo slika lepa?«

Fotograf: »Seveda, prekrasna bo. Niti sam se ne boste spoznali na nji.«

ŽIVE NOVINE

Gospa v kavarni: »Ali so popoldanski neti že tu, gospod plačilni?«

Natakar: »Se ne. Sicer pa prihaja tamle vaša stara znanca.«

HOLANDSKA

Mornar stoji v pristanišču z rokami v žepih in pipo v širokih ustih ter are na morje. Stara ladja se počasi odmika od obale. Mornar vzame pipo iz ust in zakliče kapitanu na poveljniškem mostičku: »No, Noe, ali imaš bavelno polno?«

Kapitan se pa nasmehne in mu zakliče v odgovor: »Ne, lahko prideš tudi ti. Manjka namreč še osel.«

Listnica uredništva

Sv. Križ pri Kostanjevici: Vaš dopis bi bil glas vpljočega v puščavi tudi, če bi ga smeli objaviti. Potrpite!

Ženski vestnik

Uporaba čebule

Razen v kuhinji, uporabljamo čebulo še na razne druge načine v gospodinjstvu.

Baržunaste ovratnike pri moških suknjah snažimo s čebulo. Čebulo prerežemo na dve in v drgnemo po umazanem baržunastem ovratniku v nasprotni smeri ležečih dlačic. Ko se nekoliko posuši, denemo železno ali električno likalo v kakšno posodo narobe, nanj položimo kakšno mokro krpo, gor pa hitro baržun tako, da je kosmata stran zunaj. To krtačimo z mehko krtačo v smeri dlačic. Mokro krpo treba menjati, čim je suha. Ovratnik bo potem snažen in kakor nov.

Lakaste čevlje namažemo s prerezano čebulo in se svetijo kakor novi. Tudi razni pozlačeni predmeti, če jih nadrgnemo s čebulo, drugi dan pa operemo z vodo, dobijo nov, lep lesk.

Omare za jedila (kredence), ki jih imamo navadno zaprte, se radi navzamejo pustega duha od raznih jestvin in pijač. Ta duh nam pomaga odpraviti čebula. Razrezane kose čebule položimo v omaro ter jih pustimo čez noč v njej. Čebula potegne nase vsak duh. Zjutraj čebulo odstranimo ter omaro dobro prezračimo.

Znano je tudi, da čebula pomaga pri piku ose ali čebele ali komarja, prav tako kakor česen.

Za kuhinjo

Telečji možgani v omaki. Telečje možgane namoči v mrzli vodi za dve uri, potem jih ocedi, polij z gorko vodo in odstrani z ostrim nožem kožico, ki jih pokriva. Nato jih spet ocedi in pripravi takole: Možgane deni v kozico, nanje vlij en kozarec vina in toliko vode, da so dobro pokriti. Osoli, popopraj, prideni eno drobno čebulo, lavorjev list, malo limonove lupinice in še par zrn popra. Ko zavre, poberi pene in počasi kuhaj 20 minut. Med tem pripravi v drugi kozici to-le omako: Zmečkaj za oreh sirovega masla z eno žlico moke, prilij kozarec kropa od možganov, kuhaj to pet minut, potem pa prideni še eno žlico kaper. V skodelici zmešaj en rumenjak z eno žlico limonovega soka in ga primešaj omaki. Položi odcejene kuhane možgane na toplo skledo in jih polij z omako in daj hitro na mizo. Zraven lahko daš ocvrte krušne rezine.

Torta iz ocvirkov. Četrť kile ocvirkov zmešaj na strojčku (lahko jih pa tudi prav drobno seseklaš) in jih deni na desko, zraven dodaj četrť kile moke, 11 dek sladkorja, eno jajce, od pol limone sok in lupinico, ščep cimta in žlico ruma. Vse to dobro zgneti, ugnetenost deni za eno uro na hladno počivat. Tortno posodo dobro namaži. Polovico testa razvaljaj v velikosti tortne posode, ga pomaži s poljubno mezo, povrhu pa napravi iz druge polovice testa mrežico. Torto peci približno eno uro. Daš jo lahko toplo ali mrzlo na mizo.

Orehov puding. Mešaj, da narase, pet dek sirovega masla, štiri rumenjake in devet dek sladkorja v prahu, pomešanega z vanilijo. Nato primešaj štiri žlice s poljubnim likerjem poskropljenih drobtin, žlico ruma, pest opranih rozin, naribano lupinico pol limone sedem dek zmletih orehov in nazadnje primešaj še sneg štirih beljakov. Posodo za puding dobro pomaži s sirovim maslom, zlij noter testo, razravnaj, zapri in v kropu kuhaj približno eno uro. Kuhane zvrni na topel krožnik, zraven daš v skodelici sadno omako. Omaka: Dve žlici poljubne goste mezge, malo sladkorja in osminko litra belega vina mešaje zavri. Ko zavre, jo daj s pudingom na mizo.

Fižol s slanino. 30 dek fižola namoči čez noč. Naslednji dan vodo ocedi in ga pristavi z novo vodo. Ko fižol zavre, ga ocedi, nalij novega kropa, osoli, dodaj še malo popra in lavorjev list. Fižol naj vre, da je skoro kuhan. Nato nareži na majhne koščke 15 dek slanine. Slanino prepraži, da se ocvirki leno zarumenijo, prepraži z ocvirki tudi eno drobno zrezano čebulo in nato stresi k fižolu. Dodaj še strok stlačenega česna in žlico para-

dižnikove mezge. Vse skupaj naj vre, da se fižol skuha in zgosti. Daš kot samostojno jed na mizo.

Nadevana jajca. Skuhaj pet jajc v trdo. Potem jih olup, prereži vsako jajce na polovico, rumenjake izlušči na sito in jih pretlači. K pretlačenim rumenjakom dodaj sedem dek sirovega masla in dobro mešaj približno deset minut, nakar osoli; dodaj malo limonovega soka, žličico olja, žličico gorčice, malo popra in sladke paprike ter eno pretlačeno sardelo. To vse skupaj dobro mešaj, da postane gladko. S tem nadevaj kuhane beljake in jih zloži na krožnik. Dobro je če površ še potreseš zrezanega drobnjaka ali pa zelenega peteršilja.

Goveje srece. Goveje srce dobro operi, osoli, popopraj in prevleci s slanino. Korenček, peteršilja, lavorjev list in nekoliko zrn popra; vse to drobno zrezano malo prepraži na slanini, potem prideni srce in pokrito duši, da postane mehko. Med tem večkrat srce obrni in polij in po potrebi prilivaj juho ali vodo. Ko je srce mehko, ga vzemi na krožnik, sok pa pretlači skozi sito. Pretlačeni sok zlij nazaj v kozo. V skodelici zmešaj žličico moke in tri žlice kisle smetane, to potem zakuhaj v sok. Ko prevre, deni noter zrezano srce in ko vse skupaj še majo prevre, daj na mizo. Zraven daš makarone, dušen riž, valjance in slično.

Praktični nasveti

Zelo praktična naprava za na ognjišče (štedilnik) je pločevinasti vstavek, ki nam ga lahko naredi vsak klepar. Tak ustavek, ki ga denemo v luknjo, ima več prednosti: lonci niso nikdar črni, po kuhinji se ne kadi, vse hitreje zavre, prihraniš na kurivu in pozimi delj časa ostane štedilnik topel, oziroma bolje greje kuhinjo. Vstavek mora biti tako nare-

jen, da lahko postavimo vanj lonce razne velikosti in segati mora kake 4—5 cm v štedilnik, kakor je pač ognjišče globoko.

Šipe v oknu napravimo neprozorne, ako jih namažemo s svetlim pivom, ki smo mu pri-mesali precej soli, in sicer pest soli na čašo piva. Ta maža se da pozneje veliko lažje odstraniti s šipe, kakor pa če smo šipo namazali z oljnato barvo.

Gumijaste dežne plašče, ki so sčasoma postali trdi, zmehčamo in napravimo spet volne, ako jih operemo z mlačno vodo, nato pa, še preden se posušijo, zdrgnemo z vazelinom ali pa z oljem. Sploh je dobro, gumijaste plašče, če so mokri od dežja, zdrgniti s krpo. Spravljati treba gumijaste plašče na suhem in ne preveč hladnem kraju, ker sicer postanejo krhki in se lomijo.

Mušje pike odstraniš s pohištv takole: Namочи škroba (štirke) v olju in namaži s tem mušje madeže. Pusti potem, da se madeži odmočijo, nato pa jih dobro zbrisi in nazadnje zdrgni dotična mesta še s suho volneno krpo, da se ne bo nič poznalo.

Kadar se je v posodi kaka jed prismodila, tedaj posode nikar ne skušaj očistiti s tem, da jo stržeš z nožem, ker na ta način posodo samo poškoduješ. Najbolje je, če tako posodo s pepelom odkuhaš. Če tega ne storiš, jo na ostrži z lesenim nožem ali s kako ostro trsko in potem še zribaj s prav drobnim peskom in nato pomij še z milom.

Za čiščenje posode je navaden pepel (od lesa, ne premoga) zelo pripraven. Samo ga je treba pred uporabo presejati, da ne ostane v njem kakšen pesek ali ogljen izgorak ali kaka druga ostra smet, ki bi mogla posodo razpraskati. Najbolj pripraven je pepel za čiščenje aluminijaste posode, če je zaradi dolge uporabe že potemnela.

Kako odkrivajo rudna ležišča

Načini iskanja naravnih zemskih zakladov so se v zadnjem času zelo izpremenili, ker so strokovnjaki prišli do spoznanja, da prejšnji načini niso zanesljivi. Med zemskimi zakladi so važna razna zemška olja, kakor petrolej, v nemajhni meri pa tudi razne kovine. Veliko pomanjkanje zemškega olja je bilo posebno občutno v vojni in povojni dobi. Zato je bilo treba najti novih ležišč. Novi načini pa so to iskanje v veliki meri olajšali. Posebno važni so zlasti štirje novejši načini.

Prvi med njimi je takozvani magnetski način. Občutljiva magnetična igla kaže v bližini, kjer se v naši zemlji skrivajo rudniške snovi. večji ali manjši odklon, kolikršna je nač množina te nenavadne snovi na določenem kraju. Ta način iskanja je prav za prav zelo preprost, ie na zato toliko bolj nezadovoljiv, ker so lahko v zemeljskih plasteh rudniške snovi, ki na magnetno iglo sploh nimajo voliva.

Nekoliko bolj zadovoljiv je drugi način, ki obstoji v tem, da spustimo v zemljo električni tok: bodisi istosmerni ali izmenični, nato primerjamo, kako se ta tok z različnih točk opazovališča razširja: v katero smer bolj in v katero manj ali s kakšno jakostjo. Ta način na je deležen uspeha le tedaj, kadar leži neka ruda največ tisoč metrov globoko v

zemlji. Začeli so ga uporabljati zadnje čase posebno v Abesiniji, kjer je zemlja v tem oziru še dokaj neraziskana, ležišča rude na tu ne leže več kakor tisoč metrov globoko.

V Ameriki je posebno v veljavi pri iskanju rudnega bogastva umetni potres, ki jim pomaga do odkritja tega ali onega zemškega zaklada. Postopek je tale: V zemljo zvrtajo kakšnih 30 metrov globoko luknjo, v katero položijo nekaj dinamita. S tem, da ga zažgo, povzročijo nekaj potres, ki ga občutijo seveda le bližnji okoličani. Na raznih krajih imajo postavljene potresomere, ki beležijo dostikrat zelo različne potresne nihaje prav zaradi tega, ker prihajajo skozi različne zemške plasti. Na ta način se tudi določata kakovost in količina rudnih plasti.

V Evropi pa je na splošno bolj upoštevan način iskanja s iskalo pripravo na nihalo, ki je občutljivo tudi za manjše razlike med privlačnostjo ene vrste zemške plasti in privlačnostjo druge. Težje množine namreč močnejše privlačijo kakor lažje. Če je na določenem mestu v zemlji ležišče kakšne težje rude, pokaže omenjeno nihalo večji odklon proti dotičnim plastem. Kako je to nihalo občutljivo, naj služi za primer dejstvo, da se zavrti že tedaj, če je v bližini komaj za kritino kakšne rude.

× **Električno uspavanje.** Skoro vsak, kdor je imel priliko priti pod kirurgov nož, ima najslabši spomin na grozen občutek uspavanja z etrom ali kloroformom. Sedaj je pa zdravnik, dr. Jakovljevič v Leningradu našel nov način uspavanja in neobčutljivosti z električnim tokom. Najprej so ga poskušali na zajcih; po več izpolnitvah pa se je poziklus dobro obnesel tudi pri ljudeh. Prijetno električno gomazenje počasi popolnoma omrtviči živčni sestav in te napravi neobčutljivega za vsako rezanje. Ko je operacija izvršena, prekinemo tok in ne čutiš nobenih neprijetnih posledic uspavanja.

× **Grba ga je preživljala.** Uprava svetovne igralnice v Monte Carlu je dala izgnati Francoza Andréja Péligona, ker je nosil ponarejeno grbo. Péligon se je preživljal od

ljudi, ki prav trdno verjamejo, da ima igralec srečo v igri, če gleda kako grbo ali se je dotika. Zato so igralci božali Péligonovo grbo, preden so stopili v igralnico in so dajali Péligonu bogate napitnice, če so dobivali. Zdaj pa se je slučajno zvedelo, da Péligon sploh nima grbe. Ima popolnoma normalno, dasi majhno postavbo in si je dal grbo narediti iz lesa, ki si jo je privezal pod suknjič.

× **Dekla pisateljica.** Finska pisateljica Sally Salminen, ki je dosegla svetovni sloves s svojo knjigo »Katrina«, katero so prevedli že na deset jezikov in jo spravili tudi na platno kinogledališč, je bila šest let navadna kuhinjska dekla. Kot taka je zvedela, da neka finsko-švedska knjigarna razpisuje 60.000 Din nagrade za najboljšo novelo ali roman. Takoj se je lotila dela, pisala je 18 mesecev, dosegla nagrado in pisateljsko slavo.

× **Luč proti muham.** Danske poljedelske zbornice so proučile letos uspehe mnogih poskusov z žarnicami različne barve v stajah in zdaj priporočajo žarnice kmetovalcem v praktično uporabo. Vsem članom poljedelskih organizacij na Danskem je bila poslana okrožnica, v kateri se priporoča kmetovalcem, naj začno zatirati muhe v stajah s pomočjo rdečih žarnic in rdečih šip v oknih. Rdeča luč uspava muhe in prepreči njihovo razmnoževanje. Tako reši kmetovalca najhujše nadleže čez poletje. Dobro se je obnesla tudi modra luč, ki jo priporočajo zlasti v mlekarah, toda učinek rdeče luči je večji. Danske poljedelske zbornice pravijo, da bi rdeče luči v stajah učinkovito varovale živino muh, kar bi znatno pripomoglo tudi k uspehu živinoreje. Obenem bi bile pa rešene tega nadležnega mrčesa cele vasi, saj je poleti na kmetih vse polno muh.

× **Fakirske čarovnije: zmrzne in spet oživi.** Fakirske čarovnije so že znane. Ta si prebode z iglami telo od vratu do nog, drugi se da živ pokopati in vstane iz rakve zdrav, kakor je bil legel vanjo. To, kar poročajo o Argentincu Pedru Natizu, pa prekaša vse čarovnije, kar smo jih doslej slišali. Pedro Natiz je živ legel v vodo, v njej zmrznil in se čez 24 ur zopet zbudil zdrav in čvrst kakor riba. Predstava je bila javna. Pred začetkom predstave sta Pedra Natiza preiskala dva zdravnika. Ugotovila sta, da deluje srce v redu. S skrajnim naporom volje se je fakir prestavil v izredno stanje, pri čemer je srce skoro nehalo utripati. Pred občinstvom je stala kovinasta krsta. Dva pomočnika sta položila Natiza vanjo, potem ko sta mu ponovno natrla kožo z neko posebno mažo. Odprto krsto so nato prenesli v drug prostor, kjer je bila toplota za pet stopinj nižja kakor v dvorani za občinstvo. Voda je v kratkem času zmrznila in Argentinecovo telo je kmalu ležalo v velikem kosu ledu. Krsto so dali na mizo in fakir je vzdržal v tem stanju 24 ur. Seveda je bil ves čas pod zdravniškim nadzorstvom. Ko se je začel po 24 urah tajati led, je bilo Argentinecovo telo trdo in mrzlo. Obličje je kazalo mrtvaško bledico. Natizova pomočnika sta najprej začela ribati obraz, potem pa dvignila fakirja in ga položila v mlačno vodo. Čez pol ure se je začel Natiz buditi in je postopno spet oživel.

× **44 milijonov je prigoljufal.** Pred bruselskim sodiščem se je pričel proces zaradi prevar ruskega žida Julija Barmata in njegovih pajdašev. Barmata so nemška sodišča že večkrat obsodila zaradi prevar, nato je pa prišel v Belgijo, kjer se mu je s pomočjo več uglednih osebnosti posrečilo oslepariti belgijske vlagatelje za 12 milijonov frankov. Razen tega je s ponarejenimi listinami oškodoval belgijsko narodno banko za 32 milijonov. Zadnje čase je Barmat izjavljal, da ne bo prisostvoval procesu, ker je bolan. Mislijo, da bodo razprave trajale precej dolgo in da bodo dale prav zanimiva odkritja.

× **Slepota ob Nilu.** Skoraj 60.000 ljudi v Egiptu je slepih in 99 odstotkov vseh zdravniško preiskanih šolskih otrok ima trahom (nalezljivo vnetje oči). Te strahotne podatke najdeš v poročilu, ki ga je objavila sekcija za očesne bolezni egiptovskega zdravstvenega ministrstva. Trahom, ki se mu pravi kar egiptovska bolezen, je pač najbolj razširjena bolezen v Egiptu in je še zdaj navzlic vsemu zdravstvenemu delovanju velika nevarnost za ljudsko zdravje. Čeprav nihče ne pozna povzročitelja bolezni, vendar domnevajo, da izhaja iz vročega, suhega in prašnega podnebja, ki na oči dražljivo vpliva.

× **Röntgenova stena v Beli hiši.** V Belo hišo v Washingtonu, kjer stanuje predsednik Združenih držav Amerike, so uvedli neko novost. Posebna policija, ki skrbi za varnost v hiši, je postavila na stopnišče, koder mora vsakdo iti, ki hoče priti v notranjost, röntgenovo steno, ki slehernega prišleka za nekaj sekund natančno povzame in s tem pokaže, ali ima dotični kako orožje v aktovki, žepu ali kje drugje.

× **Strah pred gobavci.** Poleg drugih številnih uradov ima Zveza narodov v Ženevi tudi statistični urad, ki zbere včasih prav zanimive podatke. Tako je pred nedavnim ta urad tudi ugotovil, da živi danes na svetu okoli

...dokler ni vzel na rame Jernejčka katerega mati pere z Radionom!

Tudi če ste le enkrat videli, kako lepo belo Radion pere, ne boste nikoli več zadovoljni z navadnim pralnim sredstvom. V primeri z »Radionovo belino« izgleda vsaka druga belina sivkasta. Njegova skrivnost je v tem, da vsebuje Radion posebno dobro, s kisikom prepojeno Schichtovo milo. Kisikovi mehurčki pronikajo pri kuhanju skozi celotno tkanino in se ne izognijo nobenemu vlaknu. Radion Schichtov odstrani temeljito tudi nesnago, ki se z navadnim pranjem ne da odpraviti. Kupite še danes Radion za prihodnje pranje.

RADION
pere sam

10 milijonov gobavcev in da jih je samo po evropskih državah nič manj kot 15 tisoč. Te podatke je urad tudi primerjal z onimi, ki jih je zbral prejšnja leta in prišel do žalostne ugotovitve, da je gobavcev vedno več. Danes je že ni države, o kateri bi lahko trdili, da v njej gobavost ni razširjena ali celo, da ni v njej niti enega gobavca. Tudi tam se je že ta strahotna bolezen ukoreninila, kjer še pred desetletji ni bilo primerov gobavosti. Skoro povsod v Evropi imajo danes gobavci svoja posebna zatočišča. Toda ne zato, da bi se tam te bolezni otresli, pač pa, da se je ne bi drugi nalezli. V nekdanji Avstriji je bilo takšno zavetišče v Metkoviću. Posebno Dalmatinci so podvrženi tej bolezni in so imeli v metkoviškem »zavetišču« takrat večino. Dalmatinci to bolezen imenujejo »fal-

kadina«. Danes imajo takšno »taborišče« za gobavce v bližini Sarajeva. O teh nesrečnih žih se zelo malo govori in tako tudi ni točno znano kakšen delež si je v tem oziru zbrala Jugoslavija. Po navadi se izve za te gobavce le takrat, kadar kdo uide. Nam Slovencem, ki živimo v zdravem alpskem podnebju, je bilo menda prizanešeno, kajti gobavost je pri nas toliko kot neznana stvar. Znano pa je o gobavcih, da so precej uporni ljudje. O njihovi uporabi tudi časopisi vede včasih kaj povedati. Zaradi slabe hrane so se n. pr. uprli gobavci v nekem romunskem zavetišču. Še huji primer pa se je pripetil lani na vzhodnoafriškem otoku Madagaskarju. Tu so gobavci celo pobili nekaj zdravnikov in strežnikov, ker se jim je zazdelo, da jih preveč zanemarjajo.

Radio Ljubljana

Nedelja, 24. X.: 8.00: Vesel nedeljski pozdrav (plošče); 8.15: Prenos cerkvene glasbe; 8.45: Verski govor; 9.00: Čas, poročila, spored; 9.15: Koncert (sodelujeta kvartet rogov in Cimermanov trio); 11.00: Otroška ura; 11.30: Opoldanski koncert (radijski orkester in tenorist zagrebške opere g. Jože Gostič); 13.00: Čas, vreme, spored, obvestila; 13.15: Šopek veselih napevov (plošče); 17.00: Prenos mednarodnega koncerta za Nizozem. Indijo; 17.30: Kmet. ura: Izboljšanje občinskih ozir. srenjskih pašnikov (ing. Rado Lah); 18.00: Operni šramel; 19.00: Čas, vreme, poročila, spored, obvestila; 19.30: Nac. ura: Vojni dobrovoljec Ivan Gosar; 19.50: Slovenska ura (Koroške narodne, poje šentjakovski oktet); 20.30: Koncert (Gdč. Majda Lovšetova in radijski orkester); 22.00: Čas, vreme, poročila, spored; 22.15: Instrumentalni dueti — orglice in harmonika (Petan France in Stanko Avgust).

Ponedeljek, 25. X.: 12.00: Ob modrih vodah havajskih (plošče); 12.45: Vreme, poročila; 13.00: Čas, spored, obvestila; 13.15: Opoldanski koncert radijskega orkestra; 14.00: Vreme, borza; 18.00: Zdravstvena ura: Dedne bolezni (dr. A. Breclj); 18.20: Saint Saens: Zivalski karneval (plošče); 18.40: Umetnostni spomeniki; 19.00: Čas, vreme, poročila, spored, obvestila; 19.30: Nacionalna ura; 19.50: Zanimivosti; 20.00: Koncert radijskega orkestra; 21.00: Koncert Ljubljanskega godalnega kvarteta; 22.00: Čas, vreme, poročila, spored; 22.15: Pesmi Ivana pl. Zajca poje gdč. Vida Rudolfova.

Torek, 26. X.: 11.00: Šolska ura: Edvard Beneš, drugi predsednik ČSR; 12.00: Česka glasba (plošče); 12.45: Vreme, poročila; 13.00: Čas, spored, obvestila; 13.15: Zdravice, poje g. Vekoslav Janko ob spremljevanju harmonike (g. Avgust Stanko); 14.00: Vreme, borza; 18.00: Vsakemu nekaj (radijski orkester); 18.40: Filozofsko predavanje: Krščanstvo in nacionalna misel; 19.00: Čas, vreme, poročila, spored, obvestila; 19.30: Nacional. ura: Predzgodovinska kultura Slovanov; 19.50: Zabavni zvočni tednik; 20.00: Trije kralji valčkov (plošče); 20.15: Glavni dobitnik verolegionara; 21.30: Plošče; 22.00: Čas, vreme, poročila, spored; 22.15: Zvoki v oddih (radijski orkester).

Sreda, 27. X.: 12.00: Plošče; 12.45: Vreme, poročila; 13.00: Čas, spored, obvestila; 13.15: Koncert slovenske glasbe (radijski orkester); 14.00: Vreme, borza; 18.00: Vsakemu nekaj (koncert radijskega orkestra); 18.40: Slovensčina za Slovence; 19.00: Čas, vreme, poročila, spored, obvestila; 19.30: Nacionalna ura: Vok Karadžić; 19.50: Šah; 20.00: Več veselja! (koncert radijskega orkestra); 21.00: Pregled svetovne klavirske literature; 22.00: Čas, vreme, poročila, spored; 22.15: Radijski jazz.

Četrtek, 28. X.: 12.00: B. Smetana: Prodana nevesta (plošče); 12.45: Vreme, poročila; 13.00: Čas, vreme, spored, obvestila; 13.15: Česka komorna glasba (plošče); 14.00: Vreme, borza; 18.00: Vsakemu nekaj (koncert radijskega orkestra); 18.40: Slovensčina za Slovence; 19.00: Čas, vreme, poročila, spored, obvestila; 19.30: Nacionalna ura: Ministrstvo za telesno vzgojo naroda; 19.50: Deset minut zabave; 20.00: Proslava češkoslovaškega narodnega praznika (Prenos iz opernega gledališča v Ljubljani), v odmoru: Čas, vreme, poročila, spored.

Petek, 29. X.: 11.00: Šolska ura: Denar — sveta vladar — bistvo in vloga denarja; 12.00: Slovenska glasba (plošče); 12.45: Vreme, poročila; 13.00: Čas, spored, obvestila; 13.15: Vurliške orgle (plošče); 14.00: Vreme, borza; 18.00: Ženska ura: Kako so naši dedje pojmovali občestvo s svetniki; 18.20: Glasbene slike (plošče); 18.40: Francosčina (g. dr. Stanko Leben); 19.00: Čas, vreme, poročila, spored, obvestila; 19.30: Nac. ura: Kečkanerova vojna — ob priliki 400 letnice; 19.50: 29. oktober 1918; 20.00: Rezervirano za prenos; 21.15: Koncert pevskega zbora »Cankar«.

22.00: Čas, vreme, poročila, spored; 22.30: Angleške plošče.

Sobota, 30. X.: 12.00: Plošča za ploščo; 12.45: Vreme, poročila; 13.00: Čas, spored, obvestila; 13.15: Plošča za ploščo; 14.00: Vreme; 18.00: Vesel delopust! (igra radijski orkester); 18.40: Pogovori s poslušalci; 19.00: Čas, vreme, poročila, spored, obvestila; 19.30: Nacionalna ura: Vido — otok smrti; 19.50: Pregled sporeda; 20.00: O zunanji politiki; 20.30: Pester večer; 22.00: Čas, vreme, poročila, spored; 22.15: Za vesel konec (igra radijski orkester).

Za smeh in kratek čas

NI GA SPOZNAL

Peter: »Že veš, da je Železnikar v bolnišnici, ker ga je njegov pes ugriznil?

Janez: »Ni mogoče, saj je bil vendar zelo pameten pes!«

Peter: »Že; ampak, ko je Železnikar prišel snoči trezen domov, ga pes ni spoznal in je planil vanj.«

ZA TUJO KOŽO

Mati: »Janez, pazi, da se s kladivom ne udariš po prstu!«

Janez: »Ne boj se, mama, žebelj bo Marica držala!«

KORISTNI ZNAMENJI

Stricu z dežele smo poslali sledeče vabilo: — Čakali te bomo na postaji, ko nas prideš obiskat, dragi stric! Da te pa bomo takoj spoznali, drži v eni roki pleče, a v drugi pa rejeno gosko!

DOBER PETELIN

Gost: »Veste kaj gospod krčmar, tisti petelin, ki sem ga sinoči povečerjal, mi je težko ležal v želodcu! Od treh zjutraj nisem mogel več spat!«

Krčmar: »Da, da, to je bil njegov čas! Točno ob treh me je ta mrha vedno zbudil!«

NOVINARJEV JEZIK

Dva novinarja se srečata:

A: »Včeraj sem pa res nekaj dobrega videl v vašem listu!«

B: »Res me veseli vaše priznanje! Kaj pa je bilo dobrega?«

A: »En kilogram svinitine!«

PRI MESARJU

Ženska: »Prosim, dajte mi za pet dinarjev odpadkov. Pa prav veliko, mi jih bomo imeli za našega psa!«

Mesar: »Obžalujem, danes jih pa nimam.«

Ženska: »Škoda! Vsi smo se že tako veselili nanje!«

HUDOBNEŽ

V parku sedi stara devica z mladim gospodom na isti klopi: »Nebeško je sedeti tu v prosti naravi z vami, nad nama pa se jasno nebo prijazno smehlja!«

Gospod: »Ljudje, ki naju vidijo, se tudi smehlja!«

SAMO

Din 98.—

63719 Po ceni in dobra zapestna ura Shock Proof, lepo kromirano ohišje s svetlečimi številkami in kazalcem. Din 98.—

63796 Ista z anker kolesjem na kamne tekoča s sekundnim kazalcem. Din 185.—

63710 Ista s prima anker kolesjem na 15 kamnov s sekundnim kazalcem. Din 260.—

Zahtevajte cenik, zastoj in poštne prosto.

H. SUTTNER, Ljubljana 6

Lastna protokolirana tovarna ur v Švic.

Mali oglasi

DO 100 DIN

dnevno lahko vsak zasluži s prodajanjem ali izdelovanjem potrebnih predmetov. Pošljite znamke za odgovor. — Josip Batič, Ljubljana.

HRANILNE KNJIŽICE

prodane ali kupite zelo ugodno potem moje oblastveno dovoljene pisarne. Takojšnja gotovina. Rudolf Zore, Ljubljana, Gledališka ul. 12. Telefon 38-10.

PRODAM VEČ HIŠ

ob cesti in na postajah, kjer se železnica gradi na progi Sent Janž—Sevnica. V hišah obratujejo trgovine, krojaštvo in pekarija. Cena hiši 35.000 do 60.000 Din. — A. Andolšek, posestnik, p. Boštanj.

BUČNICE, SONČNICE

in rips vedno najugodnejše zamenjate za prvovrstno olje v trgovinah Senčar, Mala Nedelja, Ljutomer in Štrigova. Nakup jajc masla, vinskega kamna in vseh poljskih pridelkov.

POSESTVO

v industrijskem kraju, kjer se lahko redi 2 do 3 glave živine, z njivami, travniki, gozdovi, vinogradom in hmeljskim nasadom, vse na solnčni legi, ugodno napredaj. Potrebni kapital Din 20.000.— Cena Din 40.000.— Natančnejše informacije daje iz prijaznosti gostilna Trauner, Griže, Savinjska dolina.

AL. PLANINŠEK

Ljubljana, Beethovnova ul. 14. Telefon 35-10. Izposluje vse bančne, kreditne posle, nakup in prodajo hranilnih knjižic najugodnejše proti takojšnjemu plačilu.

UČENKO ZA ŠIVILJO

sprejem. Sevnica 229.

PRILIKA

ugodnega nakupa trenskotov, hubertusov, obleke, perila itd.

Presker, — Sv. Petra c. 14

JESEN — ZIMA ...

OSTANKI

mariborskih tekstilnih tovarn, prstnobarvni, brez napak, in sicer: »Paket Serija R« z vsebino 14—18 m dobro uporabnih ostankov flanelov in barhentov za žensko obleko, moško in žensko spodnje perilo in »Paket Serija S« z vsebino 14—18 m flanela za moške pižame, spodnje perilo, touringov in frenžev za moške srajce, vse v najlepših vzorcih in izbrani sestavi za reklamno ceno

vsak paket poštne prosto samo Din 128.—

Dalje specialni paket »original Kosmos D« z vsebino 17—21 m la. barhentov za ženske obleke, bluže in prvovrstnih flanelov za pižame, žensko, moško in otroško perilo za izjemno ceno

vsak paket poštne prosto samo Din 150.—

»Paket Serija Z« z vsebino 3—3.20 m dobrega sukna za moško obleko ali damski kostum

vsak paket poštne prosto samo Din 136.—

in »Original Z paket« z vsebino 3 m la. sukna za moško obleko, damski kostum ali plašč za izjemno ceno

vsak paket poštne prosto samo Din 162.—

Neprimerno vzamem nazaj in zamenjam.

Pišite še danes RAZPOŠILJALNICI KOSMOS, Maribor, Kralja Petra trg.